

Градска библиотека „Владислав Петковић Дис”

Синђелићева бр. 24, 32000 Чачак, тел/факс: 032-340-960; 323-608
www.cacak-dis.rs e-mail: biblioteka@cacak-dis.rs

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ И ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ ГРАДСКЕ БИБЛИОТЕКЕ „ВЛАДИСЛАВ ПЕТКОВИЋ ДИС” ЗА 2020. ГОДИНУ

Чачак, фебруар 2021. године

САДРЖАЈ

Увод...	3
Најважнији резултати рада у 2020. години...	3
Утицај пандемије корона вируса на рад Библиотеке...	4
Организација рада...	6
Управни и Надзорни одбор...	7
Организациона структура установе (одељења и службе)...	7
Финансирање Библиотеке...	8
Извештај о финансијском пословању установе за 2020. годину...	8
Реализација плана из средстава буџета за 2020. годину...	8
Реализација плана из осталих извора финансирања за 2020. годину...	13
Извештај о реализацији финансијског плана установе за 2020. годину...	15
Објекти, машине и опрема...	17
Запослени...	17
Унапређење библиотечко-информационе делатности...	19
Објављени стручни радови радника Библиотеке...	19
Библиотечка грађа...	20
Корисници библиотечких услуга...	21
Нови ценовник услуга...	22
Коришћење књижног и некњижног фонда...	23
Културно-просветна делатност...	24
Издавачка делатност...	27
Пројекти...	27
Остварена и настављена сарадња у 2020...	27
Надзор над стручним радом...	28
Рад одељења и служби Библиотеке у 2020....	29
Одељење за децу и младе...	29
Позајмно одељење за одрасле читаоце...	29
Инфо-пулт...	30
Одељење стручне литературе и референсне збирке...	31
Одељење периодике...	32
Одељење за завичајну збирку и легате...	32
Одељење за дигитализацију и нове технологије...	33
Одељење за културно-образовну и издавачку делатност...	34
Одељење набавке и стручне обраде књига...	35
Одељење за матичне послове...	36
Огранци Библиотеке...	37
Одељење стране књиге...	39
Директор установе...	39

УВОД

Градска библиотека „Владислав Петковић Дис“ (у даљем тексту: Библиотека) матична је библиотека за Моравички округ у складу са Законом о библиотечко-информационој делатности („Сл. гласник РС”, бр. 52/2011) и у делокруг њених стручних надлежности улазе библиотеке на територији Града Чачка и општина Горњи Милановац, Лучани и Ивањица.

Библиотечку мрежу Моравичког округа чини 65 регистрованих библиотека:

- четири општинске (матична у Чачку и три општинске: Горњи Милановац, Лучани и Ивањица) са осам огранака на сеоском подручју, при чачанској и горњомилановачкој библиотеци,
- 49 школских библиотека: 38 основношколских и 11 средњошколских,
- три специјалне,
- једна општег типа у установи (при Дому ученика средњих школа).

Библиотека у Чачку је градска установа културе, јавна библиотека која у складу са Законом о култури, Законом о библиотечко-информационој делатности, Законом о старој и реткој библиотечкој грађи, Уредби Владе Републике Србије о матичности, Статуту установе, Правилнику о организацији манифестације „Дисово пролеће”, и другим важећим уредбама, непосредно обавља послове који припадају библиотечко-информационој делатности, заштити културног наслеђа, старе и ретке књиге, завичајној баштини и савременом стваралаштву на територији Града Чачка.

У току 2020. године установа је планирала веома амбициозан програм рада у новом простору, који је и успешно започет у првом кварталу 2020. године. Међутим, због познатих околности у вези избијања пандемије корона вируса, проглашења ванредног стања у Републици Србији средином марта месеца, као и доношења епидемиолошких мера које су значајно редуковале рад установа културе због потреба заштите здравља и безбедности запослених и корисника, један део планираних послова и активности морао је бити одложен, одржан у смањеном обиму или путем интернета, односно отказан у потпуности.

Последице пандемије корона вируса видљиво су се одразиле на број услужених корисника, издатих публикација и уписаних чланова у односу на претходне године. Поред периода трајања ванредног стања, било је још пар епидемиолошки неповољних периода за свако окупљање и боравак у затвореном простору, док је друга половина године у целини била обележена и са очигледном задршком суграђана да преузимају ризике за здравље. Али упркос отежаним условима рада, прилагођавању мерама које су доносиле надлежне институције за сузбијање пандемије и заштиту здравља и безбедности грађана, рад Библиотеке у 2020. години може се позитивно оценити, јер је грађанима установа била свакодневно доступна преко 10 месеци протекле године, настављено је са набавком библиотечке грађе и извора, усавршавањем услуга, повећањем садржаја којима корисници и грађани могу да приступе путем интернета, док су најстарије и најпознатије манифестације установе одржане. Истовремено, здравље запослених било је максимално сачувано, у нимало лаким условима обезбеђивања физичке дистанце и дезинфекције површина и предмета у установи која примарно барата са књигом као основним средством.

НАЈВАЖНИЈИ РЕЗУЛТАТИ РАДА У 2020. ГОДИНИ

- завршетак ревизије фонда периодике, чиме је завршена ревизија свих фондова установе започета након пресељења у нову зграду;
- програм рада и манифестације до проглашења ванредног стања у Републици Србији средином марта 2020. су успешно реализовани, укључујући 21. Штампану реч и обележавање Дана установе, 10. март;

- програми након ванредног стања су реализовани у складу са епидемијским мерама, 57. Дисово пролеће је организовано у јуну 2020, обележен је Дечји октобар у Библиотеци, док је програм за децу и младе *Лето у библиотеци* планиран за јул и август отказан;
- издавачки план је остварен објављивањем седам публикација;
- пандемија корона вируса утицала је неповољно на коришћење услуга, број читалаца и посету програмима установе, са највећим падом у броју издатих књига у односу на 2019;
- 7.455 активних корисника, што је смањење од 462 корисника у односу на 2019. или 5,9%.
- 5.104 уписаних чланова (6.575 у 2019, смањење за 22,4%);
- 88.173 издате публикације (192.918 у 2019, смањење за 45%) за 37.326 корисника (66.571 корисника у 2019, смањење за 44%);
- 5.814 обрађених књига уведено у фонд (5.669 обрађених у 2019);
- одржано је 111 физичких програма и активности, које је пратило преко 3.500 појединаца;
- одржано је 36 онлајн програма, који су имали 6.400 прегледа;
- дигитализовано је 7.646 страница грађе (6.711 у 2019);
- мрежа библиотека Моравичког округа порасла је на 65 библиотеке (1 регистрована у 2020).

УТИЦАЈ ПАНДЕМИЈЕ КОРОНА ВИРУСА НА РАД БИБЛИОТЕКЕ

Рад Библиотеке током 2020. одвијао се редовно до 12. марта 2020, а потом у складу са измењеним условима насталим због ширења пандемије изазване корона вирусом, Одлуком Владе о увођењу ванредног стања у Републици Србији, препорукама Министарства здравља, Завода за јавно здравље, Кризног штаба Града Чачка, као и на основу донетих одлука директора Библиотеке о раду установе у измењеним условима (о организацији рада и радном времену, упућивању запослених који су припадали угроженим категоријама на рад од куће, мерама заштите здравља, итд). Након укидања ванредног стања у мају 2020. рад установе се одвијао у складу са одлукама надлежних институција, препорученим мерама и актуелним околностима, уз стална прилагођавања рада и календара догађаја развоју ситуације са корона вирусом у Србији.

Библиотека је 12. марта 2020. донела одлуку о отказивању свих планираних програма и групних посета установи, да би се од 16. марта престало са позајмицом књига и коришћењем читаоница и простора свих одељења и огранака. Корисницима је омогућено да путем телефона или интернета продуже период позајмице грађе, као и да на наменском пулту код главног улаза раздуже књиге, које су након тога одлагане у простор карантина за грађу. У циљу обезбеђивања подршке читању у околностима затварања услуга и сервиса за грађане, Библиотека је поставила полицу *Отворене библиотеке* код главног улаза, за чије коришћење није била потребна чланска карта. Овај фонд од више стотина књига током непуна два месеца могли су користити сви суграђани по принципу слободне размене књига и као такав био је важна алтернатива затварању установе за непосредан рад са корисницима током ванредног стања. По истом принципу Библиотека је почетком априла 2020. године одвојила и доставила 300 књига за Отворену библиотеку у „Плавој хали“ у Атеници, коју су користили пацијенти смештени у том објекту.

Одлуком директора седморо запослених је од средине марта било упућено на рад од куће. Одлука је донета у складу са препоруком да запослени старији од 60 година и хронични болесници буду приоритетне категорије запослених који ће овом мером бити заштићени.

Остали запослени су током трајања ванредног стања били распоређени тако да су обезбеђена стална двадесетчетворочасовна дежурства у Библиотеци, на основу наредбе Градског штаба за ванредне ситуације.

Уважавајући препоруке Владе Републике Србије о ширењу проверених информација о Covid-19 вирусу и симптомима заразе, Библиотека је 17. марта 2020. године објавила веб-страницу на којој су објављиване практичне и корисне информације за информисање грађана, на адреси <https://cacak-dis.rs/vesti/prakticne-informacije-iz-biblioteke-kao-pomoc-u-kriznoj-situaciji/>

Библиотека је такође већ од 20. марта појачала своје дигиталне и електронске услуге, са циљем да не прекине контакт са публиком и у време ванредног стања и да оплемени време које људи проводе код куће, изместивши део културних садржаја на друштвене мреже и интернет канале. Под слоганом „Култура је пола здравља” прво је новим видео снимцима обogaћен Youtube канал Библиотеке <https://www.youtube.com/user/bibliotekacacak/>, да би касније била објављена електронска издања књига и дигитализовани садржаји.

Због ванредних околности рада током и непосредно након ванредног стања у Републици Србији, Библиотека је постепено нормализовала свој рад од 8. маја 2020, омогућивши коришћење зграде, читаоница и фондова у смањеном обиму поштујући епидемиолошке мере, што је утицало и да се културни програми помере у складу са ситуацијом. Тако је 57. Дисово пролеће организовано у другој половини јуна месеца, да би већ у јулу и августу због погоршања здравствене ситуације били отказани многобројни планирани летњи садржаји, укључујући и летњи програм радионица за децу и младе *Лето у библиотеци*.

Препознавајући потребу помоћи суграђанима који нису у могућности да користе просторије Библиотеке, од јула 2020. године уводи се нова услуга – достава књига на кућну адресу за чланове Библиотеке, старија, немоћна или инвалидна лица на територији Града Чачка. Истовремено, осмишљен је и нови дигитални програм читања, као летња програмска шема „Начуљи уши, читам ти причу!”, која је емитована на Youtube каналу и Фејсбук страници установе. Аудио-записе одабраних текстова познатих домаћих и страних стваралаца публика је могла да прати од 11. августа, што је у 2020. години учињено више хиљада пута.

Од септембра се наставило са физичким програмским активностима у смањеном обиму, током октобра су реализовани традиционални сусрети и програми за децу. У оквиру Дечјег октобра емитован је програм „Причом превазилазимо дистанце”, читање бајки на Фејсбук и Јутјуб каналу, коју су реализовали запослени установе. Од новембра је опет дошло до редукције програмских активности услед забрана окупљања већег броја лица. У том периоду поново је реализован програм дигиталног читања и то за одрасле и децу. Прво је од 8. децембра у кренула друга сезона онлајн програма „Начуљи уши, читам ти причу!”. Током првог дела зимске шеме емитовани су аудио-записи прича завичајних писаца на Јутјуб каналу и Фејсбук страници установе. У осам термина, до 25. децембра публика је могла да чује приче из пера четири признате чачанске ауторке, Јованке Живановић, Оливере Недељковић, Милкице Милетић и Јелене Ђусловић. Након тога је у сусрет Новој години програм Библиотеке био обogaћен најлепшим причама за децу које су прочитали библиотекари Оливера Недељковић, Маријана Лазић и Ана Станојевић, а који су емитовани од 28. децембра 2020. до 6. јануара 2021. године на Јутјуб каналу и Фејсбук страници установе.

Пандемија корона вируса утицала је и на планирано потписивање Уговора о поклону личне библиотеке књижевника Бранка В. Радичевића. Наследници књижевника и Библиотека су усагласили текст Уговора, али је због пандемије изостало потписивање и овера Уговора.

Статистички посматрано, утицај пандемије корона вируса значајно је утицао на смањење посета Библиотеци (мање за 44%), позајмицу грађе (45%), односно нових чланова у 2020. години (мање за 22,4%), посматрано у односу на претходну годину. Број активних корисника је смањен за 5,9%, што је међу најбољим резултатима међу јавним библиотекама Србије. С друге стране, значајно је увећано присуство Библиотеке у онлајн окружењу током 2020. године, преко друштвених мрежа, електронских издања, новог веб-сајта и Дигиталне библиотеке, тако да се виртуелна посета и број корисника путем тих медија броји десетинама хиљада.

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА

Пословање установе заснива се већем броју закона и подзаконских аката, од којих су најважнији Закон о култури (Сл. гласник РС бр. 72/09, 13/16, 30/16), Закон о библиотечко-информационој делатности (Сл. Гласник РС број 52/11), Закон о старој и реткој библиотечној грађи (Сл. гласник РС бр. 52/11), Правилник о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности (Сл. гласник РС бр. 39/13), Статут Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ (усвојен 2006. године, са изменама и допунама), Правилник о организацији и систематизацији послова Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис“ (из 2018. године), итд.

Према Закону о библиотечко-информационој делатности Библиотеци припадају посебна овлашћења и обавезе за одржавање библиотечко-информационе мреже, унапређење културе читања, даљи развој струке и задовољавање културних и информационих потреба грађана из домена библиотечко-информационе делатности на територији Града Чачка и Моравичког округа. Библиотека прикупља, обрађује, штити, чува, представља и даје на коришћење библиотечко-информациону грађу и изворе; води завичајне збирке; учествује у изради заједничких каталога и база података; израђује билтене, каталоге, библиографије и друге информационе изворе; води документацију и статистику о библиотечко-информационој грађи, изворима и корисницима; помаже корисницима при избору и коришћењу библиотечко-информационе грађе, информационих инструмената и извора; спроводи културно-образовне програме и реализује издавачку делатност.

Библиотека различитим облицима деловања подстиче код свих категорија становништва, почев од предшколског узраста, коришћење библиотеке и библиотечко-информационе грађе и извора. Она дигитализује завичајну збирку да би она била доступна што ширем кругу корисника у земљи и иностранству и да би на тај начин била заштићена и сачувана у дигиталној форми.

Као матична библиотека, установа је носилац библиотечко-информационог система на свом подручју, и пуноправна је чланица COBISS.SR мреже за узајамну каталогизацију. Библиотека прати, координира и планира развој свих библиотека на свом подручју, пружа им одговарајућу стручну помоћ, врши надзор над њиховим радом, стара се о усавршавању библиотечко-информационих стручњака за обављање библиотечко-информационе делатности и о унапређењу целокупне библиотечке мреже на свом подручју, водећи притом рачуна о демографским, социјалним и географским условима и настојећи да библиотечко-информациону грађу и изворе учини доступним грађанима у њиховом месту становања или запосленима у одређеној радној средини. У том циљу матична библиотека сарађује с локалном самоуправом, установама културе и образовања, предузећима и другим правним и физичким лицима.

Просторије Библиотеке отворене су шест дана у недељи, у две смене радним данима и у једној смени суботом. Радно време радним данима у 2020. години остало је непромењено, од 7.30 (за кориснике од 8.00) до 19.00 часова, док је суботом од 9 до 14 часова. У огранцима Библиотеке рад се организује два дана у недељи (Заблаће уторак и среда, Мрчајевци понедељак и четвртак, Пријевор среда и четвртак од децембра 2020), односно један дан у недељи (Прељина петком). Поред тога, током и ван радног времена организују се културни програми, културно-образовне активности, радионице, стручна усавршавања, конференције, семинари, итд.

Рад установе заснива се на организационој структури утврђеној Правилником о организацији и систематизацији послова Библиотеке (усвојен 2018), са изменама и допунама у 2020. години. У 13 одељења и служби укупно је систематизовано 27 радних места и 36 извршилаца.

Директор установе надлежан је да организује и руководи радом установе и одговара оснивачу за свој рад преко Управног и Надзорног одбора.

УПРАВНИ И НАДЗОРНИ ОДБОР

Управни одбор чини пет чланова, од којих су три члана представници Града Чачка (од 2020. то су Марјана Петронијевић, председник, Станка Богићевић и Јелена Младеновић чланови) и два представници запослених (Јелена Дуковић и Душица Брковић). Управни одбор је у 2020. години одржавао редовне седнице (укупно седам), на којима су донете неопходне одлуке, усвојени Програм рада за текућу и Извештај о раду за претходну годину, финансијски план, план набавки, и расправљано о пословању установе у складу са законом.

Надзорни одбор чине три члана, два су представници Града Чачка (од 2020. то су Андрија Јанковић, председник и Славица Ацић, члан) и један представник запослених (Александар Вукајловић). Надзорни одбор је у 2020. години вршио надзор над финансијским пословањем установе и донео одлуке у усвајању извештаја о раду и финансијском пословању у складу са законом. Надзорни одбор је у 2020. години имао две седнице.

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА УСТАНОВЕ (ОДЕЉЕЊА И СЛУЖБЕ)

I СЕКТОР КОРИСНИЧКИХ УСЛУГА

1. Одељење за децу и младе
2. Одељење за одрасле
- Инфо-пулт
3. Одељење стручне литературе и референсне збирке
4. Одељење периодике
5. Одељење стране књиге (*формирано у 2020. години*)
- Легат Наташе и Мишела Бертеа (*у формирању*)

II СЕКТОР ЗАШТИТЕ И ПРОМОЦИЈЕ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

6. Одељење за завичајну збирку и легате
- Легат Миливоја и Божидарке Филиповић
- Легат Јована Давидовића
- Легат Синише Пауновића
- Легат Бранка В. Радичевића (*у формирању*)
7. Одељење за дигитализацију и нове технологије
8. Одељење за културно–образовну и издавачку делатност

III СЕКТОР РАЗВОЈА БИБЛИОТЕЧКО – ИНФОРМАЦИОНЕ ДЕЛАТНОСТИ

9. Одељење набавке и стручне обраде књига
10. Одељење за матичне послове
11. Огранци Библиотеке – Заблаће, Мрчајевци, Прељина, Пријевор

IV СЕКТОР АДМИНИСТРАТИВНИХ И ПОСЛОВА ПОДРШКЕ

12. Књиговезница
13. Служба за административне и послове подршке

ФИНАНСИРАЊЕ БИБЛИОТЕКЕ

Буџетска средства Града Чачка као оснивача Библиотеке најважнији су извор за финансирање рада установе. Остали извори финансирања су средства остварена као сопствени приходи (приходи од чланарина, продаје издања Библиотеке, пружања услуга, итд), средства Републике (најчешће кроз пројекте Министарства културе и информисања) и донације.

У 2020. години укупна планирана средства била су на нивоу од **51.731.800,00** динара, од чега је утрошено **49.196.494,54** динара или **95,10%**.

Структура трошкова по изворима		
49,196,494.54		
<u>49,196,494.54</u>	укупно	%
46,776,487.76	град	95.08%
<u>349,681.78</u>	сопствена средства	0.71%
<u>47,126,169.54</u>	буџет	<u>95.79%</u>
296,473.04	07-1 јавни радови	0.60%
1,649,574.87	07 република	3.35%
<u>124,277.09</u>	13 добит из ранијих година	0.25%
<u>2,070,325.00</u>	остали извори	<u>4.21%</u>

ИЗВЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОСЛОВАЊУ УСТАНОВЕ ЗА 2020. ГОДИНУ

РЕАЛИЗАЦИЈА ПЛАНА ИЗ СРЕДСТАВА БУЏЕТА ЗА 2020. ГОДИНУ						
Градска библиотека "Владислав Петковић Дис" Чачак						
Раздео 11; Глава 02; Подекономска класификација 00; функционална класификација 820						
јединствени број буџетског корисника 04870						
програмска класификација	број апропријације	економска класификација	О П И С	План	Реализација	Процент остварења
				расхода и издатака, и прихода	расхода и издатака, и прихода	
				из средства буџета 2020		
			Градска библиотека "Владислав Петковић Дис" Чачак - Расходи и издатци:	49,299,800.00	47,126,169.54	95.59%

			УСТАНОВА У КУЛТУРИ			
1201			ПРОГРАМ 13 - РАЗВОЈ КУЛТУРЕ			
1201-0001		Функционисање локалних установа културе		44,678,800.00	43,307,940.11	96.93%
	244/0	411000	Плате, додаци и накнаде запослених (зараде)	27,000,000.00	26,987,167.00	99.95%
		411100	Плате, додаци и накнаде запослених	27,000,000.00	26,987,167.00	99.95%
	245/0	412000	Социјални доприноси на терет послодавца	4,497,000.00	4,493,368.25	99.92%
		412100	Допринос за пензијско и инвалидско осигурање	3,105,500.00	3,103,527.25	99.94%
		412200	Допринос за здравствено осигурање	1,391,500.00	1,389,841.00	99.88%
	246/0	413000	Накнаде у натура	190,000.00	173,311.13	91.22%
		413100	Накнаде у натура	190,000.00	173,311.13	91.22%
	247/0	414000	Социјална давања запосленима	662,000.00	638,659.28	96.47%
		414200	Расходи за образовање деце запослених	67,000.00	66,377.78	99.07%
		414300	Отпремнине и помоћи	545,000.00	542,281.50	99.50%
		414400	Помоћ у медицинском лечењу запосленог или члана уже породице	50,000.00	30,000.00	60.00%
	248/0	415000	Накнаде трошкова за запослене	550,000.00	476,454.59	86.63%
		415100	Накнаде трошкова за запослене	550,000.00	476,454.59	86.63%
	249/0	416000	Награде запосленима и остали посебни расходи	460,000.00	443,579.71	96.43%
		416100	Награде запосленима и остали посебни расходи	460,000.00	443,579.71	96.43%
	250/0	421000	Стални трошкови	5,227,000.00	4,301,397.59	82.29%
		421100	Трошкови платног промета и банкарских услуга	90,000.00	54,162.84	60.18%
		421200	Енергетске услуге	4,000,000.00	3,230,567.26	80.76%
		421300	Комуналне услуге	397,000.00	340,877.34	85.86%
		421400	Услуге комуникација	320,000.00	262,057.31	81.89%

		421500	Трошкови осигурања	250,000.00	249,969.77	99.99%
		421600	Закуп имовине и опреме	110,000.00	107,020.57	97.29%
		421900	Остали трошкови	60,000.00	56,742.50	94.57%
	251/0	423000	Услуге по уговору	852,800.00	694,281.43	81.41%
		423300	Услуге образовања и усавршавања запослених	40,000.00	39,850.00	99.63%
		423400	Услуге информисања	20,000.00	19,040.00	95.20%
		423500	Стручне услуге	200,000.00	121,561.88	60.78%
		423600	Услуге за домаћинство и угостителство	20,000.00	0.00	0.00%
		423700	Репрезентација	110,000.00	84,392.57	76.72%
		423900	Остале опште услуге	462,800.00	429,436.98	92.79%
	252/0	424000	Специјализоване услуге	240,000.00	238,260.98	99.28%
		424200	Услуге образовања, културе и спорта	240,000.00	238,260.98	99.28%
	253/0	425000	Текуће поправке и одржавање	450,000.00	449,999.01	100.00%
		425100	Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	300,000.00	299,999.01	100.00%
		425200	Текуће поправке и одржавање опреме	150,000.00	150,000.00	100.00%
	254/0	426000	Материјал	650,000.00	638,325.84	98.20%
		426100	Административни материјал	110,000.00	109,190.80	99.26%
		426400	Материјал за саобраћај	60,000.00	60,000.00	100.00%
		426600	Материјал за образовање, културу и спорт	50,000.00	44,700.00	89.40%
		426800	Материјали за одржавање хигијене и угоститељство	300,000.00	299,999.99	100.00%
		426900	Материјали за посебне намене	130,000.00	124,435.05	95.72%
	255/0	465000	Остале дотације и трансфери	170,000.00	169,014.22	99.42%
		465100	Остале текуће дотације и трансфери	170,000.00	169,014.22	99.42%
	256/0	482000	Порези, обавезне таксе, казне и пенали	30,000.00	25,481.00	84.94%
		482100	Остали порези	25,000.00	20,581.00	82.32%

		482200	Обавезне таксе	5,000.00	4,900.00	98.00%
	257/0	512000	Машине и опрема	3,700,000.00	3,578,640.08	96.72%
		512200	Административна опрема	3,700,000.00	3,578,640.08	96.72%
1201-0002		Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва		3,681,000.00	3,468,547.65	94.23%
	258/0	422000	Трошкови путовања	180,000.00	120,650.30	67.03%
		422100	Трошкови службених путовања у земљи	180,000.00	120,650.30	67.03%
	259/0	423000	Услуге по уговору	1,881,000.00	1,759,265.98	93.53%
		423400	Услуге информисања	700,000.00	648,630.00	92.66%
		423500	Стручне услуге	571,000.00	554,221.40	97.06%
		423600	Услуге за домаћинство и угостителство	120,000.00	93,180.18	77.65%
		423700	Репрезентација	300,000.00	298,204.40	99.40%
		423900	Остале опште услуге	190,000.00	165,030.00	86.86%
	260/0	426000	Материјал	120,000.00	88,631.37	73.86%
		426600	Материјал за образовање, културу и спорт	120,000.00	88,631.37	73.86%
	261/0	515000	Нематеријална имовина	1,500,000.00	1,500,000.00	100.00%
		515100	Нематеријална имовина	1,500,000.00	1,500,000.00	100.00%
1201-09		Пројекат: Установе културе-сопствени приходи		940,000.00	349,681.78	37.20%
	264/0	413000	Накнаде у натури	70,000.00	48,999.98	70.00%
		413100	Накнаде у натури	70,000.00	48,999.98	70.00%
	265/0	414000	Социјална давања запосленима	100,000.00	103.49	0.10%
		414100	Исплата накнада за време одсуствовања с посла на терет фондова	100,000.00	103.49	0.10%
	266/0	415000	Накнаде трошкова за запослене	10,000.00	0.00	0.00%
		415100	Накнаде трошкова за запослене	10,000.00	0.00	0.00%
	267/0	416000	Награде запосленима и остали посебни расходи	176,000.00	175,722.91	99.84%
		416100	Награде запосленима и остали посебни	176,000.00	175,722.91	99.84%

			расходи			
268/0	421000		Стални трошкови	20,000.00	547.20	2.74%
	421100		Трошкови платног промета и банкарских услуга	5,000.00	0.00	0.00%
	421400		Услуге комуникација	15,000.00	547.20	3.65%
269/0	422000		Трошкови путовања	10,000.00	0.00	0.00%
	422100		Трошкови службених путовања у земљи	10,000.00		0.00%
270/0	423000		Услуге по уговору	276,000.00	88,273.21	31.98%
	423100		Административне услуге	6,000.00	6,000.00	100.00%
	423300		Услуге образовања и усавршавања запослених	40,000.00	22,000.00	55.00%
	423400		Услуге информисања	10,000.00	4,800.00	48.00%
	423500		Стручне услуге	30,000.00	0.00	0.00%
	423600		Услуге за домаћинство и угостителство	70,000.00	0.00	0.00%
	423700		Репрезентација	70,000.00	55,473.21	79.25%
	423900		Остале опште услуге	50,000.00	0.00	0.00%
272/0	425000		Текуће поправке и одржавање	110,000.00	8,258.00	7.51%
	425100		Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	100,000.00	1,649.00	1.65%
	425200		Текуће поправке и одржавање опреме	10,000.00	6,609.00	66.09%
273/0	426000		Материјал	150,000.00	19,751.71	13.17%
	426100		Административни материјал	130,000.00	13,000.00	10.00%
	426800		Материјали за одржавање хигијене и угоститељство	10,000.00	3,293.84	32.94%
	426900		Материјали за посебне намене	10,000.00	3,457.87	34.58%
275/0	482000		Порези, обавезне таксе, казне и пенали	8,000.00	590.00	7.38%
	482100		Остали порези	5,000.00	0.00	0.00%
	482200		Обавезне таксе	3,000.00	590.00	19.67%
276/0	515000		Нематеријална имовина	10,000.00	7,435.28	74.35%

		515100	Нематеријална имовина	10,000.00	7,435.28	74.35%
		<u>УКУПНО РАСХОДИ ЗА ПРОГРАМ 13 - РАЗВОЈ КУЛТУРЕ</u>		49,299,800.00	47,126,169.54	95.59%
	Градска библиотека "Владислав Петковић Дис" Чачак - Приходи:			49,299,800.00	47,126,169.54	95.59%
			ПРОГРАМ 13 - РАЗВОЈ КУЛТУРЕ			
			Извори финансирања за функцију 820	49,299,800.00	47,126,169.54	95.59%
			01 Приходи из буџета	48,359,800.00	46,776,487.76	96.73%
			01 Приходи из буџета /Сопствени приходи буџетских корисника/	940,000.00	349,681.78	37.20%
		<u>УКУПНО ПРИХОДИ ЗА ПРОГРАМ 13 - РАЗВОЈ КУЛТУРЕ</u>		49,299,800.00	47,126,169.54	95.59%

РЕАЛИЗАЦИЈА ПЛАНА ИЗ СРЕДСТАВА ОСТАЛИХ ИЗВОРА ЗА 2020. годину						
Градска библиотека "Владислав Петковић Дис" Чачак						
Раздео 11; Глава 02; Подекономска класификација 00; функционална класификација 820						
јединствени број буџетског корисника 04870						
програмска класификација	број апропријације	економска класификација	О П И С	План расхода и издатака, и прихода	Реализација расхода и издатака, и прихода	Процент остварења
				из средства осталих извора финансирања 2020		
			Градска библиотека "Владислав Петковић Дис" Чачак - Расходи и издатци:	2,432,000.00	2,070,325.00	85.13%
			УСТАНОВА У КУЛТУРИ			
1201			ПРОГРАМ 13 - РАЗВОЈ КУЛТУРЕ			
1201-0001			Функционисање локалних установа културе	1,360,000.00	1,206,335.46	88.70%
	250/1	422000	Трошкови путовања	120,000.00	3,591.00	2.99%

		422100	Трошкови службених путовања у земљи	115,000.00	3,591.00	3.12%
		422200	Трошкови службених путовања у иностранству	5,000.00	0.00	0.00%
	251/0	423000	Услуге по уговору	120,000.00	84,702.98	70.59%
		423500	Стручне услуге	120,000.00	84,702.98	70.59%
	253/0	425000	Текуће поправке и одржавање	50,000.00	48,645.98	97.29%
		425200	Текуће поправке и одржавање опреме	50,000.00	48,645.98	97.29%
	254/0	426000	Материјал	110,000.00	109,395.50	99.45%
		426100	Административни материјал	20,000.00	19,668.20	98.34%
		426300	Материјал за образовање и усавршавање запослених	10,000.00	9,727.30	97.27%
		426400	Материјал за саобраћај	80,000.00	80,000.00	100.00%
	257/0	512000	Машине и опрема	960,000.00	960,000.00	100.00%
		512200	Административна опрема	960,000.00	960,000.00	100.00%
1201-0002			Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва	947,000.00	739,712.45	78.11%
	259/0	423000	Услуге по уговору	943,000.00	736,112.45	78.06%
		423100	Административне услуге	293,000.00	292,873.04	99.96%
		423400	Услуге информисања	320,000.00	296,245.00	92.58%
		423500	Стручне услуге	150,000.00	146,994.41	98.00%
		423600	Услуге за домаћинство и угостителство	90,000.00	0.00	0.00%
		423900	Остале опште услуге	90,000.00	0.00	0.00%
	260/0	426000	Материјал	4,000.00	3,600.00	90.00%
		426100	Административни материјал	4,000.00	3,600.00	90.00%
1201-09			Пројекат: Установе културе-сопствени приходи	125,000.00	124,277.09	99.42%
	267/0	416000	Награде запосленима и остали посебни расходи	125,000.00	124,277.09	99.42%
		416100	Награде запосленима и остали посебни расходи	125,000.00	124,277.09	99.42%

		<u>УКУПНО РАСХОДИ ЗА ПРОГРАМ 13 - РАЗВОЈ КУЛТУРЕ</u>	2,432,000.00	2,070,325.00	85.13%
	Градска библиотека "Владислав Петковић Дис" Чачак - Приходи:		2,432,000.00	2,070,325.00	85.13%
		ПРОГРАМ 13 - РАЗВОЈ КУЛТУРЕ			
		Извори финансирања за функцију 820	2,432,000.00	2,070,325.00	85.13%
		07 Трансфери и од осталих нивоа власти	2,307,000.00	1,946,047.91	84.35%
		13 Нераспоређени вишак прихода из ранијих година	125,000.00	124,277.09	99.42%
		<u>УКУПНО ПРИХОДИ ЗА ПРОГРАМ 13 - РАЗВОЈ КУЛТУРЕ</u>	2,432,000.00	2,070,325.00	85.13%

ИЗВЕШТАЈ

о реализацији финансијског плана установе за 2020. годину

Укупно пренета и утрошена средства Библиотеци у 2020. години из буџета града Чачка износила су 46.776.487,76 динара од планираних 48.359.800,00 динара. Процент извршења планираних средстава је 96,73%.

- Средства пренета и утрошена за – **Функционисање локалних установа културе – из средстава буџета града Чачка, износила су 43.307.940,11 динара од планираних 44.678.8000,00 динара (96,93%). Ова средства представљају 92,58% у укупно пренетим средствима града Чачка.**

Средства исплаћена запосленима за зараде у 2020. години износила су 31.480.535,25 динара, она представљају 72,69% у укупним средствима пренетим за функционисање установе.

У Библиотеци има 30 запослених на неодређено време. Три радника су током године ангажована по уговорима на одређено време због повећаног обима посла.

Квалификациона структура запослених на неодређено време: 20 запослени са високим образовањем по прописима који су уређивали високо образовање до 10. септембра 2005. године и по прописима који уређују високо образовање од 10. септембра 2005. године; 8 запослених са средњим образовањем и 2 запослена са основним образовањем.

Просечна нето зарада установе у 2020. години по запосленом износила је 51.188,00 динара.

Средства за испуњење обавезе сходно члану 7. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, износила су 169.014,22 динара, а то представља 0,39% у укупним средствима пренетим за функционисање установе.

Остала давања запосленима у 2020. години у Библиотеци износила су 1.732.004,71 динара, она представљају 4,00% у укупним средствима пренетим за функционисање установе. У ову групу спадају трошкови превоза на посао и са посла, јубиларне награде које су предвидив, али не и сталан трошак, као и социјална давања и помоћи која нису ни сталан, а ни предвидив трошак.

Средства утрошена за сталне трошкове установе износила су 4.301.397,59 динара, она представљају 9,93% у укупним средствима пренетим за функционисање установе.

Средства за текуће поправке и одржавање зграде и опреме у 2020. години пренета су и утрошена у износу од 449.999,01 динара, она представљају 1,04% средстава у укупним средствима пренетим за функционисање установе.

Средства за друге трошкове редовног функционисања установе у 2020. години пренета су и утрошена у износу од 1.596.349,25 динара, а то представља 3,69% средстава у укупним средствима пренетим за функционисање установе.

Средства за набавку опреме пренета у 2020. години износила су 3.578.640,08 динара, а то представља 8,26% у укупним средствима пренетим од стране буџета града за функционисање установе.

- **Средства пренета и утрошена за – Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва – из средстава буџета града Чачка, износила су 3.468.547,65 динара од планираних 3.681.000,00 динара (94,23%). Ова средства представљају 7,42% у укупно пренетим средствима града Чачка.**

Укупно пренета и утрошена средства у Библиотеци током 2020. године Пројекат: Установе културе - сопствени приходи износила су 349.681,78 динара од планираних 940.000,00 динара. Процент извршења планираних средстава је 37,20%.

Средства утрошена за остала давања запосленима установе износила су 224.826,38 динара, она представљају 64,29% у укупним средствима утрошеним из сопствених прихода.

Средства утрошена за сталне трошкове установе износила су 547,20 динара, она представљају 0,16 % у укупним средствима утрошеним из сопствених прихода.

Средства за текуће поправке и одржавање опреме у 2020. години утрошена су у износу од 8.258,00 динара, она представљају 2,36% у укупним средствима утрошеним из сопствених прихода.

Средства за друге трошкове редовног функционисања установе и програмске активности у 2020. години утрошена су у износу од 108.614,92 динара, а то представља 31,06% у укупним средствима утрошеним из сопствених прихода.

Средства за набавку књига утрошена су у износу од 7.435,28 динара, а то представља 2,13% у укупним средствима утрошеним из сопствених прихода.

Укупно пренета и утрошена средства Библиотеци током 2020. године из осталих извора финансирања износила 2.070.325,00 динара од планираних 2.432.000,00 динара. Процент извршења планираних средстава је 85,13%.

- **Трансфери од других нивоа власти** - Утрошена средства износила су 1.946.047,91 динара од планираних 2.307.000,00 динара (84,35%). Ова средства представљају 94,00% у укупно утрошеним средствима из осталих извора.

Средства утрошена на основу уговора са Министарством културе по четири пројекта, од планираних 2.010.000,00 динара утрошена су средства у износу од 1.649.574,87 динара (82,07%). Неутрошена средства у износу од 360.425,13 су са рачуна града враћена Министарству. Ова средства представљају 84,77% средстава од других нивоа власти.

Средства утрошена на основу Одлуке о одобравању средстава за спровођење јавног рада на територији града Чачка у 2020. години у износу од 296.473,04 динара, што представља 15,23% из средстава од других нивоа власти.

- **Нераспоређени вишак прихода из ранијих година** - Утрошена средства износила су 124.277,09 динара од планираних 125.000,00 динара (99,42%). Ова средства представљају 6,00% у укупно утрошеним средствима из осталих извора. Средства су планирана у оквиру Пројеката: Установе културе - сопствени приходи.

Поред наведених средстава на крају 2020. године остатак сопствених прихода 2020. године, односно средства која се налазе на рачуну града износе 596.774,45 динара и биће утрошена у 2021. години.

Средства добијена за штампање монографије Милене Чубраковић која се налазе на девизном рачуну код Народне банке Србије износе 2.362,00 € или у динарској против вредности 277.724,43 динара. Средства ће бити пренета на рачун прописаних јавних прихода по динамици потребној за реализацију програмске активности установе.

Руководилац заједничке стручне службе
Мирјана Спасојевић

ОБЈЕКТИ, МАШИНЕ И ОПРЕМА

У протеклој години Библиотека је реализовала једну јавну набавку, опремања нове зграде у Синђелићевој улици (3. фаза опремања), са средствима вредности 3,7 милиона динара. Ова средства обезбеђена су из буџета Града Чачка и одобреног пројекта код Министарства културе и информисања за набавку полица будућег Легата Бранка В. Радичевића. Током године набављене су затворене и отворене полице за књиге, наменски столови за плакате и класери за некњижну грађу, додатне столице за седење у салама Библиотеке, опремљен је простор за прихват Легата Бранка В. Радичевића, итд.

Током 2020. године Библиотека је наставила да улаже средства у одржавање и унапређење огранака на селу. Најзначајније улагање односи се на завршетак адаптације и опремања новог огранка у Пријевору, у приземљу Дома културе укупне површине 50 m² са помоћном просторијом и тоалетом, који је од 2018. до 2020. године адаптиран и реновиран средствима Града Чачка и Библиотеке. У 2020. години Библиотека је уложила преко 150.000 динара у завршетак радова, што је укључило санирање влаге и ново кречење, потребне измене у електро инсталацијама, улагање у спољну столарију тоалета, санацију фасаде, инсталације у тоалету, уградњу клима уређаја и термоакумулационе пећи. У Огранак је пренет квалитетан инвентар добре очуваности из централне зграде. Према стандардима за јавне библиотеке, огранак у Пријевору у овом тренутку може се сматрати репрезентативним за сеоске библиотеке Србије.

У 2020. години Библиотека је примила још једну донацију од швајцарске општине Цоликон, која се састоји од професионалне опреме за освету за употребу са раније донираном модуларном бином за програме на отвореном са акустичним зидовима.

ЗАПОСЛЕНИ

У 2020. годину установа је ушла са 24 запослених на неодређено радно време, укључујући и директора, што је био најмањи број запослених у Библиотеци у последњој деценији. До смањења броја запослених дошло је због одласка радника Библиотеке у старосне и инвалидске пензије претходних година (једна запослена у 2020). Од 2019. године Библиотека располаже са простором од преко 3.500 квадратних метара простора у граду и четири села, са умноженим и усложњеним

услугама и законским обавезама, што је ставило установу пред озбиљне проблема одржавања редовног рада. Захваљујући упорним захтевима за одобравање новозапошљавања, који су слати према надлежној републичкој комисији у сарадњи са Градом Чачком, Библиотека је успела да у 2020. години у два маха запосли четворо стручних радника (два дипломирана библиотекар, једног мастера библиотекарства и дипломираног филолога) и једну чистачицу, чиме је значајно унапредила кадровску и старосну структуру запослених. Запошљавањем дипломираних библиотекара, односно мастера библиотекарства, у Библиотеци су по први пут присутни на неодређено радно време кадрови образовани на Катедри за библиотекарство и информатику Филолошког факултета Универзитета у Београду. Такође је дошло до споразумног преузимања једног дипломираног економисте из другог јавног предузећа у Библиотеку, што је стручни профил који до сада није постојао у установи. То ће омогућити квалитетније и редовније обављање послова који захтевају економски профил образовања, нарочито у вези већих законских обавеза за буџетске кориснике који нису у непосредној вези са примарном делатношћу (јавне набавке и планови, финансијско управљање и контрола, итд).

У Библиотеци је крајем 2020. године било запослено 23 стручна радника са положеним стручним испитом (20 са ВСС), двоје без положеног стручног испита (1 са ВСС, 1 ССС), два књиговесца, две чистачице и један референт за административне послове. Послове књиговодства, рачуноводства и правних послова Библиотека врши преко заједничке службе за све установе културе. Библиотека је у складу са законом током 2020. године ангажовала на одређено поводом повећаног обима посла до троје запослених, на стручним библиотечким пословима (библиотекар), чишћењу (чистачица) и одржавању објеката и имовине (домар).

Стручна структура запослених радника Библиотеке повољна је и изнад просека на нивоу Републике. На стручним пословима у 2020. години радио је 21 запослени са високом стручном спремом и четворо са средњом. Квалификациона структура запослених је повољна и изнад норми у струци за јавне библиотеке, са доминантним бројем запослених са ВСС са завршеним филолошким или факултетом друштвено-хуманистичких наука. Просечан број година радног стажа запослених у 2020. години био је 15,6.

Упркос ванредним околностима рада већег дела 2020. године, стручно усавршавање запослених није занемарено. Установа је наставила да улаже средства у редовно стручно усавршавање својих стручних радника, организацијом два акредитована стручна семинара, упућивањем запослених на конференције и семинаре у земљи, односно кроз праћење онлајн конференција и стручних скупова. Током 2020. године двоје радника су стекли виша стручна звања, док су сви запослени стекли потребан број бодова за стручно усавршавање на следећим семинарима (одржаним у Чачку) и стручним скуповима:

- акредитовани семинари „Креирајте свој дигитални свет“ (предавачи Сузана Танасијевић, Ивана Пешић и Ивица Лазаревић, Народна библиотека „Радислав Никчевић“ Јагодина), „Не презајте од презентације“ (предавачи библиотекар Виолета Ђорђевић и Јасна Бркић из Библиотеке Града Београда),
- шеста национална научно - стручна конференција с међународним учешћем „Креативно образовање - Спремност за неспремност“, у организацији BAZAART Београд,
- дводневно онлајн саветовање „Завичајни фондови – развој, теме и тенденције: 2000-2020“ које је одржано 26. и 27. новембра у организацији Библиотеке Чачак,
- онлајн конференцију Sobiss meet 2020 у организацији Института информацијских знаности у Марибору, која је одржана од 1. до 3. децембра,
- учешће на онлајн 17. Конференцији Библиотекарског друштва Србије „Мобилно библиотекарство: до удаљених корисника путем мобилних апликација, услуга и идеја“ (14-16. 12. 2020),
- курс фотографије за библиотекаре „Кроз објектив“, предавач дипл. фотограф Бојан Пајић.

УНАПРЕЂЕЊЕ БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Препознавајући потребу помоћи суграђанима који нису у могућности да користе просторије Библиотеке, од јуна 2020. године уводи се нова услуга – достава књига на кућну адресу на територији Града Чачка. Нова услуга Библиотеке намењена је превасходно пензионерима, инвалидним лицима и другим суграђанима који из објективних разлога нису могли да користе просторије Библиотеке у граду или у оградима у Заблаћу, Мрчајевцима, Прељини и Пријевору. Сервис је уведен у оквиру јавног рада „Библиотерапија”, који је захваљујући подршци Града Чачка и Националне службе за запошљавање реализован током четири месеца од јуна 2020, да би након истека јавног рада прерастао у нову сталну услугу установе.

У октобру 2020. године Библиотека је представила нову Дигиталну библиотеку и веб-сајт установе, чиме је настављен програм дигитализације библиотечке грађе дуг више од једне деценије. Нова Дигитална библиотека доноси најсавременије решење приказа дигиталних објеката насталих у установи и датих на коришћење свим корисницима путем интернета. У Дигиталној библиотеци заступљени су најважнији наслови новина објављивани у Чачку током 20. века, као и многобројни наслови књига, каталога, листова, фотографија и разгледница значајних за чување и проучавање завичајне културне баштине.

Протекла година унапредила је рад установе кроз реализацију четири програма дигиталног читања за децу и одрасле, чиме је значајно обogaћена културна понуда проистекла радом запослених установе у дигиталном облику, а представљена путем друштвених мрежа које користи Библиотека.

Као један од значајнијих издавача међу јавним библиотекама Србије када је у питању библиотечко-информациона делатност, Библиотека је наставила са издавањем стручних наслова који доприносе унапређењу струке. У 2020. години објављена су два броја угледног стручног часописа за библиотекарство „Глас библиотеке“ који се објављује од 1988. године, чији је главни и одговорни уредник др Богдан Трифуновић, директор установе.

Старајући се о сталној едукацији стручних радника, како чачанске Библиотеке, тако и библиотечких и просветних радника из свих општина Округа, Библиотека је организовала два акредитована семинара, пет групних обука за библиотекаре јавних, специјалних и школских библиотека Округа за рад у МБС бази, за укупно 100 библиотекара Моравичког округа, и један Радни састанак за 33 школска библиотекара, уз учешће директора матичне библиотеке, председника ДШБС и просветног саветника Школске управе МО. Полазници свих видова стручног усавршавања, њих 133 укупно, добили су одговарајуће сертификате.

ОБЈАВЉЕНИ СТРУЧНИ РАДОВИ РАДНИКА БИБЛИОТЕКЕ

1. Тијана Бежанић, „Прилози за чачанску библиографију : издавачко-штампарска продукција 2018.“, У: Глас библиотеке. – Бр. 25 (2019), стр. 135-187.
2. Тијана Бежанић, „Прилози за чачанску библиографију : издавачко-штампарска продукција 2019“, У: Глас библиотеке. – Бр. 26 (2020), стр. 189-241.
3. Душица Брковић, *Молитва за Недремано Око: каталог изложбе посвећене Рајку Петрову Ногу, добитнику Дисове награде за 2020. годину*, Чачак, 2020.
4. Тања Вуковић, Интервју са добитником Дисове награде за 2020. годину Рајком Петровим Ногом у листу „Дисово пролеће” бр. 51.
5. Мирко Дрманац, „Уједињење : прилог националној историји цензурисане политичке периодике“, У: Глас библиотеке бр. 25 (2019 [шт. 2020]).

6. Тамара Јанковић, „Пола века Вуковца : листа ученика Основне школе „Вук Караџић” Чачак“, Глас библиотеке 25/2019.
7. Тамара Јанковић, „Попис радова Гласа библиотеке (бр 1/1988 – бр. 24/2018)“, Глас библиотеке 25/2019.
8. Наташа Кривачевић Поповић, Маријана Лазић, „На путу ка новим идејама - 85. IFLA Светски библиотечки и информациони конгрес у Атини (Libraries: dialogue for change)“, у: Глас библиотеке бр. 25/2019.
9. Маријана Матовић, *Дисов лик, трајна уметничка фигура*, у: „Дисово пролеће“, бр. 51, Чачак, 2020.
10. Оливера Недељковић, *Књига као кенотаф*, У: Дисово пролеће. – Бр. 51 /јун 2020.), стр. 18-19.
11. Оливера Недељковић, *Од кабинета чудеса до проширене реалности : приказ зборника радова Посебне збирке у контексту заштите културног наслеђа и као подстицај културног развоја /*. У: Гласник Народне библиотеке Србије. – Год. 19, бр. 22 (2020), стр. 221-230.
12. Оливера Недељковић, *Локални обавезни примерак – залог за будућност /*. У: Глас библиотеке. – Бр. 26 (2020), стр. 145-161.
13. Оливера Недељковић, „Поздрав из Обреновца : приказ књиге Иване Јаношевић Обреновац и његова слика са разгледница“, У: Крагујевачко читалиште. – Бр. 50 (2020), стр. 47-48.
14. Никола Пеулић, „У слаповима светлим и речи нека шуме“, у: „Дисово пролеће” (бр. 51), стр. 24–25.
15. Никола Пеулић, „Цензура – ућуткивање човечанства“, у: „Глас библиотеке” (25/2019), стр. 129–132.
16. Марија Радуловић, Тања Вуковић, „Програмски искорак у онлајн свет – Рад Градске библиотеке Чачак за време пандемије вируса корона”, Библиотекар: часопису за теорију и праксу библиотекарства, 2/2020.
17. Богдан Трифуновић, „Простор Читалишта, Читаонице, Књижнице и Градске библиотеке у Чачку: 1860-2019“, Глас библиотеке : часопис за савремено библиотекарство. ISSN 0353-7595. - Бр. 25 (2019[шт. 2020]), стр. 51-90.
18. Богдан Трифуновић, „Дигитално културно наслеђе: прилике, препреке и стварност“, Гласник Народне библиотеке Србије = The Herald of the National Library of Serbia. ISSN 1450-8915. - Год. 19, бр. 22 (2020), стр. 215-220.
19. Богдан Трифуновић, Марија Радуловић, „Библиотека на сцени: Развој визије Градске библиотеке Чачак као места окупљања заједнице у 2019. години”, Читалиште : научни часопис за теорију и праксу библиотекарства. ISSN 2217-5555. - Год. 19, бр. 37 (нов. 2020), стр. 74-81.

БИБЛИОТЕЧКА ГРАЂА

Укупан библиотечки фонд на крају 2020. године био је **157.507 монографских публикација, 351 наслов периодике и 2.259 примерака некњижне грађе** у Одељењу завичајне збирке. У три легата Библиотеке налази се 7.295 књига (Миливоја и Божидарке Филиповић - 3.397, Сенише Пауновића – 1.403 и Јована Давидовића – 2.495).

За набавку библиотечке грађе у 2020. години укупно је опредељено 1.500.000 динара. Министарство културе и информисања је преко свог програма откупа књига за јавне библиотеке нашој установи доделило средства за куповину 1.967 публикација.

У 2020. години укупно је **приновљено 5.814 јединица књижне грађе** (5.669 у 2019).

Приновљена грађа – 5.814 јединице књижне грађе : куповина 2.186, поклон 3.235 (откуп Министарства 1.967), обавезни примерак 359, сопствена издања 34.

Статистика приновљених књига по одељењима у последњих пет година

Одељење	2020.	2019.	2018.	2017.	2016.
Позајмно за одрасле	2.048	2.263	3.280	2.731	2.162
Одељење за децу	1.262	1.212	1.045	1.011	1.135
Завичајно одељење	500	366	653	567	494
Одељење стручне књиге	586	609	698	446	420
Огранак Мрчајевци	343	298	365	376	346
Огранак Заблаће	336	310	326	438	321
Огранак Прелјина	381	285	292	409	342
Огранак Пријевор	349	326	364	388	327
Марксистички фонд					3
Покретни фонд				2	39
Стара и ретка књига					2
Страна књига	9		13	77	
Легат Филиповића					3
УКУПНО:	5.814	5.669	7.036	6.445	5.594

У 2020. години рађени су и послови расхода, редован расход у складу са правилима струке и ванредан расход након ванредне ревизије фонда огранка у Пријевору. Укупно је у 2020. години расходовано 917 јединица грађе, од чега су 302 јединице расходоване из огранка у Пријевору.

Расходована грађа нуди се даље осталим библиотекама у мрежи библиотека Србије, користи се за полице Отворене библиотеке које наша установа одржава на десетак локација у граду, као и за поклон грађанима. Део књига који је у изузетно лошем стању се предаје на рециклажу.

КОРИСНИЦИ БИБЛИОТЕЧКИХ УСЛУГА

Активних корисника Библиотеке (са важећом чланском картом из 2019. и у 2020. години који су макар једном посетили одељење или огранак установе) било је **7.455**, што је смањење од 462 корисника у односу на 2019. или 5,9%.

У Библиотеку је током 2020. године уписано **5.104** нова корисника (6.575 у 2019), што је смањење од 1.471 чланова или 22,4% у односу на 2019. годину.

У односу на број становника на територији Града Чачка, 114.809, проценат обухваћености становништва чланством у библиотеци износио је 4,45% (5,75% у 2019). Процентуално највише корисника Библиотеке припада категоријама ученика основних и средњих школа и категорији службеника (запослених). Значајан број корисника налази се у категорији остали, у којој се највише региструју пензионери.

БРОЈ И СТРУКТУРА УПИСАНИХ ЧЛАНОВА У 2020. ГОДИНИ

	предшколци	основна школа	средња школа	студенти	радници	службеници	остали	УКУПНО
ОДРАСЛО			565	443	90	811	972	2881
ДЕЧЈЕ	368	1246						1614
МРЧАЈЕВЦИ	23	48	11	1	11	8	33	135
ПРИЈЕВОР	5	31	1		2	3	4	46
ПРЕЉИНА	34	37	4		7	4	4	90
ЗАБЛАЋЕ	38	183	25	3	12	27	50	338
УКУПНО	468	1545	606	447	122	853	1063	5.104

НОВИ ЦЕНОВНИК УСЛУГА

Ценовник услуга Библиотеке до краја октобра 2020. године остао је непромењен, као и цена обнове чланарина у свим одељењима у односу на претходне године. Одлуком Управног одбора установе, од 2. 11. 2020. године у примени је нови ценовник услуга у Библиотеци, заснован на усаглашавању цена услуга са сличним библиотекама у Србији, унапређеним условима за кориснике у новој згради, квалитетнијим и бројнијим садржајима који се пружају корисницима у граду и на селу.

Чланарина

Одељење за одрасле (важи за сва остала одељења) – 800,00 дин.

– средњошколци, студенти, лица старија од 65 година – 500,00 дин.

– породична – 1.200,00 дин. (две чланске карте за одрасле)

– бесплатно чланство за незапослене, лица са инвалидитетом и добровољне даваоце крви који су донирали крв у претходних годину дана (уз валидан документ који потврђује неки од наведених статуса)

Одељење за децу и младе – 400,00 дин.

– породична – 600,00 дин. (две дечије чланарине)

– деца предшколског узраста и прваци остварују право на бесплатно чланство

Огранци – 400,00 дин.

– породична – 600,00 дин. (две чланске)

– предшколци и прваци имају право на бесплатно чланство

Колективна чланарина – 50% од годишње чланарине (група од најмање 10 лица)

Месечна чланарина – 300,00 дин.

Израда дупликата чланске карте 100,00 дин.

Чланови породица власника **3+ картице** плаћају 50% од годишње чланарине

Остале услуге

Фотокопирање библиотечке грађе – 5,00 дин. по А4 страници, 10,00 дин. по А3 страници

Скенирање библиотечке грађе – 25,00 дин. по једној страни

Штампање (црно-бело) – 5,00 дин. по А4 страници, 10,00 дин. по А3 страници

Штампање (колор) – 10,00 дин. по А4 страници, 20,00 дин по А3 страници

Фотографисање грађе – 100,00 дин. по снимку

Услуге нарезивања садржаја на CD/DVD – 100,00 дин.

Коришћење Интернет клуба 60,00 дин. по започетом сату.

Коришћење Интернет клуба за чланове са важећом чланском картом **бесплатно до 60 минута дневно.**

Закаснина – 5,00 дин. по дану закашњења за позајмљену грађу

Услуга међубiblioteчке позајмице на територији Републике Србије:

- за чланове Библиотеке – трошкови Постекспреса

- за остале – 200,00 дин. по наслову + трошкови Постекспреса

Губљење кључа од ормарића за кориснике (израда дупликата) – 200,00 дин.

Већина активних корисника Библиотеке (51%) по неком основу не плаћа чланарину или има могућност да плати умањену цену (колективно чланство 50% цене, попусти за одређене датуме током године, итд).

КОРИШЋЕЊЕ КЊИЖНОГ И НЕКЊИЖНОГ ФОНДА

На коришћење је дато укупно **88.173** књига, сликовница, часописа и новина, и некњижне грађе (192.918 у 2019). Књига и сликовница на коришћење је дато **67.367, 510** часописа и **20.059** новина, и **217** примерака некњижне грађе.

- Одрасло: 42.000 књига
- Стручна књига: 361
- Завичајно: 506 књига и 217 некњижна грађа
- Дечје: 19.162 књига и сликовница
- Мрчајевци: 1.726
- Пријевор: 476
- Прељина: 885
- Заблаће: 2.271 књига и сликовница
- Периодика: 20.569 часописа и листова

Књижном и некњижном грађом **услужено је 37.326 корисника** (66.571 у 2019):

- Одрасло: 20.054 корисника
- Стручна књига: 1.625
- Завичајно: 220
- Дечје: 9.699
- Мрчајевци: 917
- Пријевор: 332
- Прељина: 629
- Заблаће: 1.018
- Периодика: 2.832

У 2020. години број прочитаних књига по становнику града био је 0,59. Обрт књижног фонда (број издатих књига у односу на укупан број књига) био је 0,45.

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНА ДЕЛАТНОСТ

Упркос чињеници да готово шест месеци (ванредно стање, ванредна ситуација, ограниченост присуства у затвореном простору) Библиотека није била у могућности да организује програме са физичким присуством публике можемо закључити да је година за нама у програмском смислу била успешна, јер је организовано више од 100 програма, реализоване су најстарије и најпознатије манифестације и важни књижевни програми. Пандемија је у установи условила многе трансформације, нарочито у програмском делу, тако да су биле неопходне брзе реакције у преосмишљавању садржаја намењених публици.

Новим онлајн програмима је настављен континуитет рада, проширен дијапазон програмских активности и омогућена је доступност културних садржаја и у време када је окупљање публике једино било могуће организовати на друштвеним мрежама и интернету.

Остварене програмске активности у 2020.

Програмска активност Библиотеке у 2020. години обухватила је **111** различитих програмских садржаја од којих је **36** било виртуелно. Програми су били намењени свим узрасним групама и категоријама. Укупно је **10.741** корисник посетио неки од програма, учествовао на радионици, присуствовао стручном скупу, организованој посети или прегледао неке од онлајн садржаја. Од укупног броја посетилаца **3.541** лице је физички присуствовало неком од наведених програма.

Књижевни програми, предавања, трибине, представљање стручних публикација (12 програма, 1.140 посетилаца, 800 прегледа)

- Предавање и промоција књиге „Програм за индивидуално одвикавање од пушења” др сци мед Ике Пешић чиме је обележен Национални дан без дуванског дима (60 посетилаца)
- Предавање „Како оставити дуван” са показном вежбом, др сци мед Ике Пешић и прим др Нада Лазовић (40 посетилаца)
- „Језичке заврзламе”, јавни час одржан у Заблаћу водиле Зорица Ђаковић и Дубравка Илић (100 посетилаца)
- „Театар искрености”, читање поезије и *stand up* комедија аутора Стефана Симића (80 посетилаца)
- Промоција књиге Милена Алемпијевића „Коњске ширине” (50 посетилаца)
- Представљање монографије „Манастир свето Вазнесење” у сарадњи са Удружењем „Ирмос” (200 посетилаца)
- Представљање књиге „Студен камен” Јелене Драмићанин (100 посетилаца)
- „Библиотечке компетенције за XXI век”, представљање приручника за школске библиотекаре у издању Библиотеке (50 посетилаца)
- Промоција збирке поезије „Моје тишине” (100 посетилаца)
- Завршно вече Дисових свечаности „Поглед кроз недремано око” (150 посетилаца) и 800 онлајн прегледа преноса уживо
- Драмско представљање књиге „Да ти причам приче шарамантске” (70 посетилца)
- „Светлописи”, представљање часописа „Даница” и „Даница за младе”, Зборник ученичких радова (50 посетилаца)
- Представљање стручне монографије „Боровница” (120 посетилаца)

– Представљање романа „Прекрасне рушевине” Сава Стјеповића (70 посетилаца)

Изложбе (11 изложби, 1.300 посетилаца)

– Манифестација „Штампана реч”, додељене награде Исаило А. Петровић и Даница Марковић, Изложба „Штампана реч 2019” аутор Тијана Бежанић (70 посетилаца)

– Изложба „Куле и градине”, аутора Душка Милошевића (50 посетилаца)

– Отварање изложбе посвећене добитнику Дисове награде Рајку Петрову Ногу „Молитва за недремно око” (100 посетилаца)

– Тематска изложба у одељењима поводом рођендана Николе Тесле (200 посетилаца)

– Изложба „У изолацији” (50 посетилаца)

– Изложба посвећена Чарлсу Буковском (100 посетилаца)

– Изложба „Двадесет година зујања пчелице”, изложба радова Мијата Мијатовића (60 посетилаца)

– Изложба „Павић од Ш до А”, аутори библиотекарски БГБ (50 посетилаца, а изложбу је видело преко 100 људи)

– Изложба „Форматирање”, полазника школе фотографије фото-групе ФОРМАТ (50 посетилаца)

– Изложба посвећена Вуку Караџићу (300)

– Изложба поводом сто година од доделе Нобелове награде Кнуту Хамсуну (250)

Радионице: (27 сусрета, 81 учесник)

– две радионице у Мрчајевцима и Прељини водиле др сци мед Ике Пешић и прим др Нада Лазовић, (20 учесника)

Зимски распуст у Библиотеци:

– Радионица шаха, водитељ Иван Димитријевић, тренер Шаховског клуба „Борац” (3 радионице, 10 учесника)

– Радионица програмирања micro:bit рачунара, водитељи Владимир Симић и Александар Вукајловић (8 радионица, 16 учесника)

– Креативна радионица у Мрчајевцима (4 радионице, 5 учесника)

– Креативна радионица у Заблаћу (4 радионице, 20 учесника)

– Ликовно-језичка радионица „Предео сликан чајем”, аутори Марија Радуловић и Тања Вуковић (6 радионица, 10 учесника)

Програми за децу и младе (18 програма, 670 посетилаца)

– Представа „Све је у реду” по роману Јасминке Петровић у извођењу драмске секције Економске школе (100 посетилаца)

– Зимски распуст у Библиотеци : филмске пројекције (5) и друштвене игре (7) (30 посетилаца)

– Програм доделе диплома ученицима основних и средњих школа МО „На Дисовој стази” (80 посетилаца)

– Представа „Патуљци и виле”, Нишки културни центар (100 посетилаца)

– ДЕЧЈИ ОКТОБАР 2020 – серијал програма намењених предшколцима и школарцима, Одељење за децу и младе:

– Причино дете, гостовање писца Оливере Недељковић у вртићима (100 малишана)

– Бескрајна прича, дружење у Библиотеци (160 малишана)

– Квиз знања Библиогенијалци (100 малишана)

Онлајн програми (36 програма, 6.400 прегледа)

- У августу започето емитовање летње програмске шеме „Начуљи уши, читам ти причу!”, аутора Тање Вуковић и Марије Радуловић (преко 2.000 прегледа за месец дана)
- У оквиру Дечјег октобра емитован програм „Причом превазилазимо дистанце”, читање бајки на Фејсбук и Јутјуб каналу (око 500 прегледа)
- Обележавање светског дана аудио-визуелне баштине (преко 1.000 прегледа)
- Дводневно онлајн саветовање „Завичајни фондови” (преко 200 онлајн учесника)
- Зимска програмска шема, завичајни писци читају за вас „Начуљи уши, читам ти причу!” (преко 1.300 прегледа)
- Новогодишње и божићне приче, онлајн програм за децу (око 1.400 прегледа)

Остали садржаји и програми, организоване посете, посете званичника (7 програма, 350 посета):

- Дан Библиотеке, програм поводом дана установе, додељење повеље заслужним појединцима, захвалнице дародавцима установе и нај-читаоцима (200 посетилаца)
- Посета америчког амбасадора Ентонија Годфрија
- Посета аташеа за културу аустријске амбасаде Адријана Фајкса
- Скупштина Библиотекарског друштва Србије за Моравички округ (40 делегата)
- Скупштина школских библиотекара Моравичког округа (40 делегата)
- Посета министра културе РС Маје Гојковић Библиотеци
- Посета председника општине Сремски Карловци
- Посета полазника Регионалног центра за таленте Чачак

Присуство на друштвеним мрежама

Фејсбук страница је направљена 28. 7. 2008. године. Крајем 2020. године страницу је пратило 5.200 корисника, док 5.080 корисника ове мреже кажу да им се свиђа страница. Просечни досег дневних објава креће се од 50 до 5.800.

Јутјуб налог на овој мрежи отворен је 2008. године, први прилог објављен 31. 10. 2008. До краја 2020. године постављено је 137 видео записа, од којих је 15 постављено после 16. 11. 2020, који су имали укупно 76.385 прегледа. Канал прати 166 корисника мреже.

Твитер налог Библиотеке отворен је 2017. године, после периода неактивности поново је активиран 4. 12. 2020. године. Тренутан број пратилаца је 521. Садржаји који се објављују на Twitter страни су вести са званичног сајта Библиотеке.

Библиотека је активна и на **Инстаграму**, страница Одељења за децу и младе постоји од 04. 9. 2020. године. Укупан број пратилаца крајем 2020. године био је 420. Садржаји странице су допрли до 544 налога. На страници су до сада постављене 53 објаве и два видео записа. На месечном нивоу остварено је 270 интеракција на постављене садржаје.

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Библиотека је објавила седам публикација у 2020. години, настављајући тиме утабан пут значајног центра издавачке делатности међу библиотекама Србије. Све послове на издањима Библиотеке до дизајна и штампе обављају запослени установе. У циљу даљег унапређења издавачке делатности од новембра 2020. године на место уредника издавачке делатности је именована мр Маријана Матовић, библиотекар саветник.

1. „Вран гавран Дис”, изабране песме Рајка Петрова Нога (едиција *Књига госта*)
2. Лист „Дисово пролеће”, број 51, уредили др Богдан Трифуновић и Тања Вуковић
3. Каталог изложбе „Молитва за недремано око”, аутор Душица Брковић (едиција *Каталози изложби*)
4. „Јагма”, збирка поезије Александре Јовановић, добитнице Награде „Млади Дис” (едиција *Токови*)
5. Зборник сажетака „Завичајни фондови – развој, теме и тенденције : 2000–2020”, уредили др Богдан Трифуновић, Оливера Недељковић, Тијана Бежанић, мср
6. Глас библиотеке : часопис за библиотекарство, број 25, уредник др Богдан Трифуновић
7. Глас библиотеке : часопис за библиотекарство, број 26, уредник др Богдан Трифуновић.

ПРОЈЕКТИ

У 2020. години реализована су четири пројекта којима је установа конкурисала за додатним средствима у циљу реализације планираних активности, као и један пројекат који се спроводи од 2018. године:

- **57. Дисово пролеће**, пројекат подржан од стране Министарства културе и информисања са 150.000 динара (због пандемије корона вируса средства су била преполовљена у односу на претходне године),
- реализација матичних послова Библиотеке подржана је од стране Министарства са 400.000 динара у 2020,
- **Саветовање о завичајним фондовима: развој, актуелне теме и тенденције из перспективе 2000-2020**, пројекат националног саветовања библиотекара завичајних одељења и фондова у Србији, подржан од стране Министарства културе и информисања са 500.000,00 динара,
- **Опремање Легата Бранка В. Радичевића**, пројекат набавке наменских полица за смештај будуће библиотеке-целине великог српског и завичајног књижевника; Министарство културе и информисања је за реализацију пројекта одобрило средства од 960.000,00 динара, која су у целости искоришћена.
- **„Неизвесна прошлост – Тајмлајн 1991-2015“** током 2020. настављена је реализација пројекта који Библиотека партнерски спроводи са компанијом Ебарт и медијском кућом Нин.

ОСТВАРЕНА И НАСТАВЉЕНА САРАДЊА У 2020.

Током 2020. године Библиотека је остварила и наставила одличну сарадњу са низом партнера, сарадника, институција и појединаца у циљу унапређења свог рада, квалитетније културне понуде и задовољења културних потреба већег броја лица. Сарадња је током 2020. године морала да се одвија у већој мери путем интернета или на начине прилагођене епидемијској ситуацији у земљи.

Амерички амбасадор Ентони Годфри посетио је Градску библиотеку „Владислав Петковић Дис” 18. септембра 2020. године. Адријан Фајкс, аташе за културу Амбасаде Аустрије и директор Аустријског културног форума у Београду, посетио је Библиотеку 21. 9. 2020. У оквиру посете Граду Чачку, Библиотеку је 4. децембра 2020. посетила Маја Гојковић, потпредседница Владе и министар за културу и информисање у Влади Републике Србије, у пратњи градоначелника Града Чачка Милуна Тодоровића. Ове посете важне су за даље ширење партнерских односа и мреже сарадника установе.

Настављена је одлична сарадња са свим локалним и регионалним медијским кућама, установама културе у Чачку, Канцеларијом за младе, предшколским установама, основним и средњим школама, јавним предузећима и општинским библиотекама у Гучи, Ивањици и Горњем Милановцу и многим другим.

НАДЗОР НАД СТРУЧНИМ РАДОМ

Народна библиотека Србије (НБС) овластила је др Добрилу Бегенишић, начелника Одељења за матичне послове, образовање, истраживање и развој библиотечко-информационог система НБС, да 4. новембра 2020. године изврши редован двогодишњи надзор над стручним радом Библиотеке, који се врши на основу члана 25. *Закона о библиотечко-информационој делатности* („Службени гласник РС“, бр. 52/11). Надзор над радом извршен је у присуству директора Библиотеке, радника Матичне службе, вишег библиотекара Дубравке Илић, и запослених у одељењима и службама установе.

Извршеним надзором били су обухваћени услови за рад и развој Библиотеке (простор, опрема), ресурси (особље, фондови), прикупљање, обрада, чување и коришћење библиотечке грађе, вођење каталога и база података, ревизија и отпис библиотечке грађе, дигитализација, културно-просветна и издавачка делатност, матичне функције Библиотеке.

Основни закључци из *Записника о надзору над стручним радом* Библиотеке достављен установи потврђују да Библиотека има организована и развијена одељења и службе јавне библиотеке и „у целини гледано, остварује задатке дефинисане *Законом о библиотечко-информационој делатности* у задовољавајућем обиму и има узлазну линију развоја“. Стручни рад на обради, чувању и коришћењу библиотечке грађе одвија се сагласно одговарајућим законским прописима, правилницима и упутствима.

Предложене мере за унапређење рада у надлежности оснивача тичу се развоја мреже јавних библиотека у граду Чачку, с обзиром да постојећа четири сеоска огранка покривају свега трећину насељених места са више од 1.000 становника на територији града. Такође је препоручено да се даље јачање кадровских ресурса веже за отварање нових огранака, задржавајући досадашњу веома повољну стручну структуру запослених Библиотеке. На крају, неопходно је да оснивач Библиотеци обезбеђује неопходна годишња наменска средства за куповину 9.000 књига, 70 текућих наслова домаће и пет наслова стране периодике, колико је *Правилником о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности* предвиђено као минимум за јавну библиотеку у граду величине Чачка.

Предложене мере за унапређење рада у надлежности Библиотеке односе се на унапређење стручне обраде библиотечке грађе, посебно серијских публикација и некњижне грађе, у електронском програмском пакету Кобис. Неопходно је да Библиотека уради пројекат развоја мреже огранака у насељеним местима града, којим би се покренула иницијатива за даљи развој мреже огранака и месних библиотека на подручју града. На крају, неопходно је да се интензивније ради на припреми и упућивању на полагање стручних испита радника који стекну законске услове на то, како у самој Библиотеци тако и у другим библиотекама на подручју Моравичког округа.

РАД ОДЕЉЕЊА И СЛУЖБИ БИБЛИОТЕКЕ У 2020.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ

Одељење за децу и младе ради са корисницима сваким радним даном од 8.00 до 19.00 часова у две смене, као и суботом од 9.00 до 14.00 часова. У току 2020. године у Одељењу су радиле библиотекарке Маријана Лазић, Јелена Дуковић, Ана Станојевић и Невена Петковић, док су повремено и други запослени Библиотеке радили као замене у Одељењу.

У току 2020. године Одељење за децу и младе примало је организоване посете деце прешколског и школског узраста, у периоду године када је то било могуће због мера за сузбијање корона вируса. Током фебруара месеца организоване су зимске радионице које су окупиле више од 200 деце основношколског узраста: три радионице шаха, под вођством Ивана Димитријевића, члана шаховског клуба "Борац"; пројекције пет филмова за децу, којима је присуствовало више од 70 најмлађих са својим родитељима; у току две недеље најмлађи су, у друштву библиотекара Одељења за децу и младе, свакодневно играли своје омиљене друштвене игре. У току марта и јуна, пре и после проглашеног ванредног стања, одељење су посетили малишани приватних предшколских установа чачанске општине, којима је био омогућен излазак из објекта. Са њима су читане омиљене бајке, организовани квизови знања, истраживао фонд Библиотеке.

У септембру је изведена позоришна представа "Патуљци и виле" Нишког културног центра, којој је, уз поштовање епидемиолошких мера, присуствовало 100 малишана.

Октобар је месец намењен организованим активностима, па је и ове године био осмишљен низ различитих садржаја, прилагођених тренутној епидемиолошкој ситуацији.

- „Бескрајна прича“ – у оквиру овог програма Библиотеку је посетило 6 група предшколаца ПУ "Гимназион" (око 160 малишана) и слушало своје најдраже приче, а затим цртежима омиљених јунака осликало простор Одељења за децу и младе.

- Настављене су и традиционалне активности "Читамо наглас" и квиз "Библиогенијалац", у коме је у учествовало више од 100 предшколаца.

- Библиотекари одељења организовали су гостовање писца Оливере Недељковић у вртићу "Радост 1". Сусрет који је носио назив Оливерине збирке прича "Причино дете", уприличен је за две групе млађег и две групе старијег вртићког узраста (око 90 малишана).

- У току Дечје недеље, од 5. до 9. октобра, деца из ПУ "Радост" слушала су у својим вртићима приче које су за њих, у оквиру активности под називом "Причом превазилазимо дистанце", читали библиотекари чачанске Библиотеке. Све приче су постављене на Фејсбук и Јутјуб канал Библиотеке.

- Током месеца октобра уприличене су и две посете предшколских група из вртића "Младост" (15 малишана) и "Мали капетан (23 малишана) у оквиру активности "Читамо наглас за вас!"

У децембру у посети су била деца из Регионалног центра за таленте (група за српски језик и књижевност, 5 ученика). За сам крај године осмишљен је и успешно реализован програм "Божићне и новогодишње приче". Библиотекари су поводом новогодишњих и божићних празника малишанима читали приче путем Јутјуб канала и Фејсбук странице Библиотеке.

ПОЗАЈМНО ОДЕЉЕЊЕ ЗА ОДРАСЛЕ ЧИТАОЦЕ

Позајмно одељење ради са корисницима сваким радним даном у две смене, од 8.00 до 19.00 часова, као и суботом од 9.00 до 14.00 часова. У Одељењу је током 2020. године у различитим периодима било распоређено седморо радника: библиотекари Биљана Раичић, Душица Брковић, Марина Белић, Никола Пеулић, Снежана Луковић и књижничари Душица Цибралић и Милица Стовраг. У Одељењу као замене и током радних субота ангажовани су и други стручни

радници установе. Радници Одељења су током 2020. године били ангажовани на сређивању фонда књига, у циљу оптималног распреда грађе према УДК систему и формирања додатног депоа на 2. спрату зграде Библиотеке.

Позајмно одељење је најфреквентније одељење установе и пауза у раду са корисницима током трајања ванредног стања у Републици Србији (март-мај 2020) нарочито се осетила у раду овог одељења. То је један од разлога што је у јуну 2020. године покренута акција „Књиге на кућном прагу”. Достава књига на кућну адресу корисницима на терену реализована је од јуна 2020. године у оквиру јавног рада Библиотеке *Библиотерапија*, у циљу превазилажења негативних ефеката пандемије. Координатор акције је библиотекар Марина Белић.

У Одељењу је 19. 11. 2020. приказана је изложба богатог стваралачког опуса Вука Стефановића Караџића поводом 175 година од објављивања *Српских народних пјесама*, аутори поставке су: Душица Цибралић, Душица Брковић, Марина Белић и Никола Пеулић. Поводом великог јубилеја, 100 година од доделе Нобелове награде Кнуту Хамсуну, у Позајмном одељењу уприличена је изложба о стваралаштву норвешког писца 24. 12. 2020. Аутор изложбе је библиотекар Душица Брковић.

Библиотекари овог одељења допринели се новом веб-сајту установе са текстовима и препорукама књига за читање.

Инфо-пулт

Инфо-пулт је формиран у новој згради Библиотеке, као јединица при Позајмном одељењу која је преузела послове рада са корисницима на давању општих информација и обавештења, упућивања посетилаца Библиотеке, продужења чланства, учлањења за нове кориснике и вођења евиденције коришћења Читаонице за дневну штампу у приземљу зграде. Током 2020. године већи број запослених обављао је ове послове, док су на тим радним местима од друге половине године распоређене књижничарке Милица Стовраг и Данијела Ђериман.

- У 2020. години запослени на Инфо-пулту су евидентирали и продужили **4.494** уписа, у Позајмном одељењу 2.881, у Одељењу за децу и младе 1.613 по књизи уписа.
- Бесплатних чланарина било је укупно **2.285** у оба одељења, што је **51%** укупно учлањених у ова два одељења. По категоријама, број корисника ослобођених плаћања чланарине:
 - Одличан ученик- 674
 - Пензионери преко 65 година - 544
 - Ученик првог разреда Основне школе – 117
 - Предшколац – 270
 - Давалац крви – 87
 - Сарадник Библиотеке – 54
 - Незапослена лица -195
 - Осталих – 50 (најчиталац, полазник радионица, доживотно бесплатна чланарина...)
- Породичних чланарина укупно 50 у оба одељења.
- Месечних чланарина укупно 74.
- Чланарине са 50% попушта :
 - 3+ картица - 56; Дан Библиотеке - 55; Савиндан - 106; Новембар месец- 324.
- Број нових уписа у Позајмном одељењу и Одељењу за децу и младе је **1.357**, у Позајмном одељењу **900**, а у Одељењу за децу и младе **457** нових чланова.

- Запослени свакодневно остварују сарадњу са колегама из Одељења периодике, а на Инфо-пулту је евидентирано **2.746** посета читаоници за дневну штампу. Свакодневно се печате новине које се користе у читаоници, одваја се штампа за прес-клипинг и за архиву Одељења периодике. Такође, више од шест месеци на Инфо-пулту запослени смештају враћене књиге у наменске полице намењене за контаминацију грађе, а потом након 48 сати их и раздужују заједно са колегама из Позајмног одељења. На Инфо-пулту се врши и услуга фотокопирања.

Сви корисници услуга Градске библиотеке и потенцијални корисници, посетиоци програма установе први контакт су остварили са запосленима који раде на Инфо-пулту. Основне информације о упису, коришћењу фондова Библиотеке запослени правовремено дају било лично или телефоном. Запослени на Инфо-пулту остварују блиску сарадњу са колегама из других одељења, помажу у дељењу промотивног материјала, програмских флајера, воде рачуна о актуелним обавештењима и каче их на одговарајуће паное.

ОДЕЉЕЊЕ СТРУЧНЕ ЛИТЕРАТУРЕ И РЕФЕРЕНСНЕ ЗБИРКЕ

У Одељењу стручне литературе и референсне збирке (са читаоницом, на 1. спрату зграде Библиотеке) током 2020. године радила су три радника, мр Маријана Матовић, библиотекар саветник, Мирко Дрманац, виши библиотекар, и Биљана Раичић, библиотекар, која је крајем 2020. године прешла из Позајмног одељења на ново радно место. Остали радници установе раде према распореду суботом или као замене. Одељење ради са корисницима сваким радним даном у две смене, од 8.00 до 19.00 часова, као и суботом од 9.00 до 14.00 часова.

Током 2020. године Одељење је користило 1.760 чланова Библиотеке (3.123 у 2019), док је 187 осталих грађана посетило Одељење или његову читаоницу (751 у 2019). Члановима је издато и 700 публикација за коришћење у читаоници (551 у 2019).

У 2020. години набављено је 586 нових књига за фонд Одељења, док је једна публикација расходирана.

Радници Одељења задужени су за међубiblioteчку позајмицу (послате публикације, копије и скенови; тражене публикације, копије и скенови), која је у 2020. години остварена са укупно 24 јавне и високошколске библиотеке у Републици Србији и Републици Српској. Укупно је током године реализовано 85 међубiblioteчких позајмица (58 у 2019). Од тог броја Градска библиотека у Чачку је тражила 36 монографија и 13 фотокопија или скенираних публикација, а на захтеве других библиотека позајмила је из свог фонда 31 монографију и послала пет фотокопија или скенираних публикација.

Маријана Матовић и Мирко Дрманац су чланови редакције часописа „Глас библиотеке“, а Маријана Матовић и часописа „Дисово пролеће“. Маријана Матовић обавља послове лектуре и коректуре највећег дела издања Библиотеке. Маријана Матовић је и председник матичне комисије за доделу стручних звања Библиотеке.

Радници Одељења су током 2020. године били ангажовани на сређивању фонда стручне књиге и референсне збирке према УДК правилима, на ревизији фонда периодике и Легата Миливоја и Божидарке Филиповић. Мирко Дрманац је радио на дигитализацији аудио-видео грађе, која је објављена на Јутјуб каналу и Фејсбук страници Библиотеке. Такође је учествовао у изради аудио снимака читања књига у оквиру реализације програма *Начуљи уши, читам ти причу*. Биљана Раичић је поводом обележавања 175 година од објављивања друге књиге *Српских народних пјесама* Вука Стефановића Карацића, у Одељењу током новембра 2020. године приредила изложбу књига. Сви Запослени одељења допринели су и новом веб-сајту установе са текстовима и препорукама књига за читање.

ОДЕЉЕЊЕ ПЕРИОДИКЕ

Одељење периодике (са читаоницом, приземље и први спрат зграде Библиотеке) прикупља, обрађује, чува и даје на коришћење серијске публикације као што су новине, часописи, магазини, листови, итд. У 2020. години у овом одељењу радила је библиотекар Тамара Јанковић, која је крајем године прешла на послове у Одељењу набавке и стручне обраде, и од новембра 2020. Тања Вуковић, библиотекар.

У току 2020. године фонд Одељења периодике користио је 2.821 корисник (4.571 у 2019). Услужено је 76 корисника директно у Одељењу, а Читаоницу за штампу користило је 2.746 корисника, од тога су 2 предшколца, 20 основношколаца, 160 ученика средњих школа, 185 студента, 351 радник у непосредној производњи, 222 радника из других делатности и 1.165 корисника из групе осталих.

Коришћено је укупно 19.147 серијских публикација (29.695 у 2019), од чега 18.834 бројева новина и 313 бројева часописа. Текућом набавком приновљено је 108 бројева часописа у оквиру 34 наслова и 1.780 бројева новина у оквиру 12 наслова (од којих се 4 наслова трајно чувају са 498 бројева).

Путем поклона установа (Институт за новију историју Србије, Београд, Народна библиотека Србије, ОШ „Ратко Митровић”, Чачак) и појединаца (Оливера Недељковић) ове године фонд је обогачен са 146 бројева у оквиру 45 наслова које нисмо имали у фонду.

Нови наслови часописа које смо добили путем поклона установа: *Архив: часопис Архива Југославије*, *Богословље: теоријско гласило Православног богословског факултета СПЦ, Београд*, *National Geographic Srbija*, и *Теслианум алманах*.

Ванредна ревизија фонда Одељења периодике започета у јулу 2019. године, завршена је 21. фебруара 2020. године. Комисију за ревизију чинили су Дубравка Илић, Мирко Дрманац и Тамара Јанковић. Ревизију су обављали Мирко Дрманац и Тамара Јанковић. Након одрађене ревизије приступљно је утврђивању тачног броја наслова које броји фонд Одељења. У јуну је број закључен на 351 наслов новина и часописа, док је са 4 нова наслова тај број порастао на 355 на крају године.

Поред редовног рада у Одељењу, Тамара Јанковић радила је у Огранку Прељина и као замена у Одељењу стручне књиге. Учествовала је у програмској и издавачкој делатности, кроз промоције издања, писање текстова и препорука књига за нови веб-сајт, као и кроз извлачење библиографских података из каталога и њихово штампање. Тања Вуковић учествовала је већи део 2020. године у активностима издавачке и програмске делатности Библиотеке.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАВИЧАЈНУ ЗБИРКУ И ЛЕГАТЕ

Одељење за завичајну збирку и легате је у 2020. години радило са два стално запослена радника, библиотекар саветником Оливером Недељковић и библиотекар Тијаном Бежанић, уз подршку Тамаре Јанковић и Николе Пеулића за посебне послове. Одељење је отворено сваког радног дана.

У 2020. години фонд Завичајног одељења користило је укупно 376 корисника (5 предшколаца, 18 основаца, 5 ученика средњих школа, 16 студената, 96 запослених лица из разних делатности, 31 пензионер, 51 лице запослено у матичној установи и 156 лица који нису чланови Библиотеке), у односу на 600 у 2019. години. Коришћено је укупно 2.135 јединица библиотечке грађе (3.623 у 2019. години): 506 књига, 89 фотографија, 103 новинска исечка, 25 плаката, 1.412 бројева новина и часописа. Током периода ванредног стања корисницима Завичајног одељења из нашег града и разних делова Србије пружане су услуге електронским путем. Таквих захтева је било 11, а тражени скенови из фонда и информације су слати имејлом.

У фонд Завичајног одељења приновљено је 450 монографских публикација (куповина 17, обавезни примерак 328, поклон 100, сопствена издања 5), у односу на 444 у 2019. Набављена су и 73 броја новина и часописа, што заједно са монографским публикацијама чини укупно 523

публикације. Прикупљено је и инвентарисано 118 рукописа и 483 новинска исечка. С обзиром да су културни догађаји током године редуковани, а многи од планираних нису ни одржани, сакупљено је 33 позивнице и 15 плаката. Фотографије нису израђиване. У Cobiss3 систем библиотекарима Завичајног одељења унели су и креирали укупно 373 записа монографских публикација. Колегиница Тамара Јанковић је уносила фонд завичајне периодике.

Током јануара 2020. године библиотекар Тијана Бежанић се активно бавила сакупљањем публикација чачанских издавача и остале релевантне грађе која је била приказана на изложби „Штампана реч 2019.” у фебруару 2020. године. Изложба је отворена 7. фебруара беседом књижевника и публицисте Миладина Вукосављевића. Том приликом додељена су признања: Награда „Исаило А. Петровић” припала је дизајнеру Милошу Вуку Алексићу и илустратору Кости Миловановићу за роман *Птица на ветар* Весне Алексић у издању ИК „Пчелица”, док је Награда „Даница Марковић” додељена је Институту за књижевност и уметност из Београда и чачанској Библиотеци, издавачима публикације *Прилози за поетику Бранислава Петровића*. Током манифестације „Штампана реч” одржана су четири програма у оквиру којих су представљене књиге *Коњске ширине* Милена Алемпијевића, *Манастир Свето Вазнесење* приређивача Јелене Кужетић, *Студен камен* Јелене Драмићанин и приручник за школске библиотекарe *Библиотечке компетенције за XXI век*. Као модератор, Тијана Бежанић је учествовала у промоцији романа *Студен камен*.

У јануару 2020. године Тијана Бежанић је учествовала у изради пројекта *Завичајни фондови – развој, теме и тенденције 2000-2020* за конкурс Министарства културе и информисања.

По тексту Оливере Недељковић, објављеном у *Гласу библиотеке* бр. 21, Радио Београд 24. фебруара 2020. емитовао је емисију *Код два бела голуба*, посвећену Деси Дугалић.

Оба библиотекара учествовала су у раду редакције часописа *Глас библиотеке*.

За време трајања ванредног стања Библиотека није радила са корисницима, па је на њихове захтеве одговарано електронским путем. Током дежурстава започет је попис публикација из поклона Миломира Станка Ракићевића и одабране су књиге за завичајни фонд.

Промоција научне монографије *Боровница : технологија гајења, заштите и прераде* одржана је 1. октобра 2020. године, а програм је водила Тијана Бежанић.

Библиотекарима Одељења су писали текстове и препоруке књига за нови сајт Библиотеке, а Оливера Недељковић је учествовала у онлајн програмима *Начуљи уши, читам ти причу!* и *Божјиње и новогодишње приче*.

У оквиру *Дечје недеље 2020*. Оливера Недељковић је у сарадњи са колегама из Дечјег одељења учествовала у програму за малишане из вртића „Радост”.

Саветовање *Завичајни фондови – развој, теме и тенденције 2000-2020*. због епидемиолошке ситуације одржано је у онлајн окружењу коришћењем Zoom апликације. Оливера Недељковић је као један од чланова Програмског одбора учествовала у одабиру радова за представљање на Саветовању, а Тијана Бежанић је преводила сажетке прихваћених радова. Поред свакодневне комуникације са учесницима Скупа, библиотекарима су активно учествовали у припреми две публикације које су пратиле Саветовање: *Завичајни фондови – развој, теме и тенденције 2000-2020. : зборник сажетака* радова и тематски 26. број *Гласа библиотеке* у коме су објављени прихваћени радови.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ДИГИТАЛИЗАЦИЈУ И НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

Одељење за дигитализацију у Библиотеци обавља све активности на пољу заштите и промоције културног наслеђа у дигиталном облику, одржавања информационог система у Библиотеци, веб-сајта, друштвених мрежа (Фејсбук) и дигиталне библиотеке, као и подршке запосленима и корисницима у коришћењу нових технологија. Послове у Одељењу у 2020. години обављао је један стално запослени, виши библиотекар-информатичар Александар Вукајловић, уз

подршку библиотекара Владимира Симића, који је део радног времена посвећивао дигитализацији књижне, некњижне и аудио-видео грађе, и директора Библиотеке Богдана Трифуновића, који је учествовао у изради нове верзије Дигиталне библиотеке. У пословима дигитализације аудио-видео грађе учествовао је и виши библиотекар Мирко Дрманец.

У 2020. години дигитализовано је 7.646 страница грађе (6.711 у 2019), од чега каталога – 854, књига – 815, новина – 3.866, разна грађа – 1.363, фотографије – 748. У Библиотеци је од почетка дигитализације 2007. до краја 2020. године укупно дигитализовано 249.872 страница разне грађе, која се чува на уређајима у Библиотеци и на интернету. Поред тога, дигитализовано је више хиљада сати аудио и видео материјала. По овоме је чачанска Библиотека једна од најуспешнијих јавних библиотека у Србији.

Најважнији резултати у 2020. години на пољу дигитализације:

- Покренута дигитална библиотека на ResCarta платформи и до краја године постављено 2.673 објекта (бројева новина, часописа, наслова књига, разгледнице, фотографије). Укупно постављено 36.000 страница скениране грађе,
- Дигитализовани каталози *Меморијала Надежде Петровић*,
- Дигитализована архива Сабора фрулаша Србије – новине, фото грађа и видео материјал,
- Дигитализована архива документације Библиотеке – Извештаји, Планови, Статути, Пословници о раду,
- Завршен прејекат са Ебартом – *Временска линија* у коју је постављена завичајна грађа из периода 1991-2015 (sacak.tajmlajn.net). У базу је постављено укупно 265 догађаја, тачније 1.263 извора: фотографије, новински чланци, видео записи,
- Настављена је дигитализација недељних новина које излазе у Чачку (Чачански глас и Чачанске новине),
- Припремање материјала за потребе постављања на youtube канал Библиотек

Одељење учествује у одржавању присуства установе на друштвеним мрежама, на које се постављају фотографије и извештаји са програма.

Радници Одељења пружају техничку подршку запосленима, одржавају рачунаре и рачунарску мрежу, учествују у техничкој припреми и поставци изложби које организује Библиотека. Александар Вукајловић је у сарадњи са Светланом Петровић, секретаром установе и директором израдио план набавки и учествује у истрживању тржишта за набавку добара и услуга. Члан је комисије за реализацију набавке књига моделом Оквирног споразума – отворени поступак јавне набавке. Члан је комисије за јавну набавку опремања зграде Библиотеке и комисије за попис нематеријалне имовине установе.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА КУЛТУРНО-ОБРАЗОВНУ И ИЗДАВАЧКУ ДЕЛАТНОСТ

Одељење за културно-образовну и издавачку делатност је током 2020. године радило са једним стално запосленим, вишим библиотекарском Маријом Радуловић, док је библиотекар Тања Вуковић већи део године била распоређена на пословима у овом одељењу. Од новембра 2020. године библиотекар саветник мр Маријана Матовић преузела је послове издавачке делатности.

Укупна програмска активност Библиотеке у 2020. години обухватила је **111** различитих програмских садржаја од којих је **36** било виртуелно. Програми су били намењени свим узрасним групама и категоријама.

Укупно је **10.741** корисник посетио неки од програма, учествовао на радионици, присуствовао стручном скупу, организованој посети или прегледао неке од онлајн садржаја. Од укупног броја посетилаца **3.541** лице је физички присуствовало неком од наведених програма.

Библиотека је објавила **седам** публикација, а од краја новембра уредник издавачке делатности је мр Маријана Матовић.

Запослена Марија Радуловић била је укључена у планирање и организацију већине активности Библиотеке. Одржавала је контакт са медијима, давала изјаве и објављивала званичне вести из установе, у сарадњи са директором установе. Почетком године стекла је више стручно звање вишег библиотекара. Од септембра 2020. године Марија Радуловић именована је за заменика директора установе. Стручно се усавршавала на већем броју семинара и курсева током 2020.

У 2020. години Марија Радуловић је била члан Управног одбора Библиотеке, члан Стручног већа, члан редакција часописа „Глас библиотеке” и „Дисово пролеће”, и члан организационог одбора 17. Конференције Библиотекарског друштва Србије. Тања Вуковић је у 2020. години била коуредник 51. броја листа „Дисово Пролеће”. Од новембра 2020. ангажована је у Одељењу периодике већи део радног времена. Обе запослене писале су текстове за веб-сајт установе и препоруке књига за читање. Марија Радуловић и Тања Вуковић су осмислиле и у сарадњи са колегама из установе реализовале два програма дигиталног читања, који су објављени преко друштвених мрежа које користи Библиотека: „Начуљи уши, читам ти причу“ (август-септембар 2020) и „Завичајни писци читају за вас“ (децембар 2020).

Одељење за културно-образовну и издавачки делатност је остваривало контакт са медијским кућама и интензивно промовисало установу. Настављена је редовна сарадња са другим установма културе и сарадницима, партнерима, чачанским књижевницима и просветним радницима. Осим досадашње сарадње са њима, успостављен је ближи контакт са Регионалним центром за таленте МО. Помоћ колегама при реализацији изложбених поставки у њиховим одељењима. Такође, обе запослене су радиле лектуру и коректуру 51. листа „Дисово пролеће”.

ОДЕЉЕЊЕ НАБАВКЕ И СТРУЧНЕ ОБРАДЕ КЊИГА

Одељење набавке и стручне обраде књига задужено је да води све послове у вези набавке (куповина, откуп, размена, поклони) и стручне обраде монографских публикација, што укључује инвентарисање, печатање, каталогизацију, распоређивање и дистрибуцију до одељења установе. У Одељењу је током 2020. године било распоређено са пуним радним временом троје запослених, виши библиотекар Наташа Кривачевић Поповић (до новембра 2020) и самостални књижничар Снежана Планић, која је ангажована и у огранку Пријевор, док је књижничар Бранислава Видојевић поред ангажовања у огранку у Мрчајевцима радила и у овом Одељењу. Од новембра 2020. на место Наташе Кривачевић Поповић распоређена је дипломирани библиотекар Тамара Јанковић.

Упркос прекиду у редовном раду, као и у отежаним условима набавке нових књига услед прекида у раду издавачких кућа и смањењу издавачке продукције због пандемије корона вируса, у 2020. години Одељење је стручно обрадило и увело у инвентар 5.814 књига и друге грађе (5.669 у 2019), набављених путем куповине, откупом, поклоном или разменом. Радници Одељења су истовремено расхodoвали из инвентара 917 јединица грађе, што су јединице које су биле у лошем физичком стању, оштећење, неактуелне или у великом броју примерака. Запослени су такође радили и на формирању новог депоа Позајмног одељења, за који су пресигнирали 8.224 јединице. Одељење је реализовало све започете и текуће послове. Све књиге су благовремено обрађене и уведене у фондове. Урађена су потребна пресељења, ревизије фондова, депои, расходи, као и сва пратећа документа.

У 2020. години Одељење је било укључено у пресељење и ревизију фонда огранка у Пријевору од 5.500 јединица. Бранислава Видојевић је као запослена која има лиценцу за Извођење инвентара у Библиотеци заједно са Матичном службом установе, посетила школу у Горњем Милановцу, која је тражила упутства за предстојећу ревизију. Од новембра 2020. године Наташа Поповић прешла је да води новоформирано Одељење стране књиге.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА МАТИЧНЕ ПОСЛОВЕ

Библиотека у Чачку функцију матичности, предвиђену чл. 22. Закона о библиотечно-информационој делатности („Сл. гласник РС“, бр. 52/2011), током 2020. године вршила је у 65 библиотека Моравичког округа: четири општинске са осам огранака, 49 школских библиотека (38 основних и 11 средњих школа), три специјалне и у једној библиотеци општег типа у установи. Матична служба обавља позитивним прописима поверен стручни надзор и активности на унапређењу библиотечно-информационе делатности, води Регистар библиотека МО, као и послове културно-просветне делатности у општинама Чачак, Горњи Милановац, Лучани и Ивањица.

У 2020. години у Одељењу су радила два стална радника, виши библиотекар Дубравка Илић и библиотекар Владимир Симић, који су такође обављали и друге редовне радне задатке: рад у огранцима Заблаће и Прељина, односно на пословима дигитализације, као и замена у Одељењу стручне књиге.

Током 2020. године обављено је 40 посета библиотекама и школама у Округу, ради обављања стручног надзора, припреме и обављања ревизије библиотечке грађе, пружања стручне помоћи у раду, информисања о кадровским променама или упознавања са активностима библиотека. У протеклој години регистрована је нова библиотека на подручју матичности, библиотека Основне школе за образовање одраслих у Чачку. Матична служба је посебно била ангажована на имплементацији новог програма електронске базе података Мрежа библиотека Србије. Радници су похађали два пута (јануар и фебруар 2020.) обуку за попуњавање нове базе података са практичном вежбом у НБС. Након тога је у Библиотеци у јуну и октобру 2020. организована обука за електронско попуњавање базе за библиотекар општинских, специјалних и школских библиотека Округа. Одељење је организовало и два акредитована семинара, пет групних обука и један радни састанак библиотекара Округа који је модерирала Дубравка Илић.

Радници су учествовали у припреми и реализацији ванредне потпуне ревизије књижног фонда Огранка у Пријевору, који је пресељен у нови, за библиотечке потребе, наменски реновиран простор. Радници Одељења су током године пратили издавачку делатност у области стручне библиотечке литературе, ангажовали се на набавци нових наслова из библиотечно-информационе делатности, како би стручним радницима Округа биле доступне информације о иновацијама и примени нових технологија у библиотекарству.

Радници су били активни у реализацији програмских и других активности Библиотеке у 2020. години: 57. Дисово пролеће (програми, конкурси за ученике, техничка подршка, дизајн, фотографисање, итд); програми у Заблаћу; два едукативна програма о штетним последицама употребе дувана и промоцију књиге Програм за индивидуално одвикавање од пушења аутора.

Дубравка Илић води летопис установе, приређивач је текста летописа у часопису „Дисово пролеће“ и аутор је текстова у часопису „Дисово пролеће“ који се односе на информације о раду жирија за ученичке радове и награђеним ученицима. Такође је аутор једног броја текстова који су током године објављени на сајту установе о организовању различитих видова стручног усавршавања за библиотечке и просветне раднике Моравичког округа, као и о културно-просветним активностима у којима Матична служба учествује.

Владимир Симић је у фебруару месецу са колегом Александром Вукајловићем реализовао осам радионица за ученике основних школа са темом „Основе програмирања коришћењем micro:bit рачунара“. Током 2020. године је креирао, монтирао и поставио на Јутјуб канал Библиотеке 28 филмова. Такође је пружао техничку подршку Саветовању Завичајни фондови-развој, теме и тенденције : 2000-2020 одржаном на Zoom платформи (први онлајн скуп у организацији чачанске Библиотеке, 26-27. 11. 2020), као и за онлајн XVII Међународну конференцију БДС (14-16. 12. 2020).

ОГРАНЦИ БИБЛИОТЕКЕ

Библиотека има четири огранка у Заблаћу, Мрчајевцима, Прељини и Пријевору. Огранак у Заблаћу ради уторком и средом, у Мрчајевцима понедељком и четвртком, у Пријевору средом и четвртком, у Прељини петком. Услед пандемије корона вируса и проглашења ванредног стања, огранци су у потпуности престали са радом од 16. марта до 25. маја 2020. године, радећи и након тог периода отежано због последица пандемије, немогућности организованих посета огранцима нити одласка запослених Библиотеке у посету школама или вртићима, што је оставило видљиве последице на рад огранака у 2020.

Статистика рада огранака Библиотеке

Опис	2020.	2019.	2018.
Уписаних корисника			
- Заблаће	338	436	456
- Мрчајевци	135	185	303
- Прељина	90	163	221
- Пријевор	46	62	116
Издато публикација			
- Заблаће	2.281	5.676	6.235
- Мрчајевци	1.726	2.335	2.561
- Прељина	885	1.392	1.999
- Пријевор	476	558	666
Приновљено грађе			
- Заблаће	336	310	326
- Мрчајевци	343	298	365
- Прељина	381	285	292
- Пријевор	349	326	364

Огранак у Заблаћу ради у канцеларији Парохијског дома површине 30 m² од 2003. године, са коришћењем једног тоалета. У Огранку редовно раде запослени Матичне службе Библиотеке, виши библиотекар Дубравка Илић и библиотекар Владимир Симић, док други запослени раде као замене. Већ низ година велики проблем Огранка представља смештај фонда и простор за рад са корисницима, јер је постојећи простор постао мали за број публикација и корисника Заблаћа и околних села. У огранку у Заблаћу у 2020. години уписано је 338 читалаца, грађу је позајмило 1.018 корисника, док је на одржаних 50 радионица учествовало преко 500 деце и ученика, па је укупан број корисника услуга овог одељења већи од 5.000. На читање је дато 2.281 књига, сликовница и часописа, а приновљено је 336 монографских публикација. Публикације су набављене: куповином – 122, поклоном – 210, и сопствених издања – 4.

У одељењу је реализовано око 50 радионица са полазницима Припремног предшколског програма вртића у Заблаћу (ПУ „Радост“) и програма „Вртићи без граница 2“ (ПУ „Моје детињство“) као и са ученицима ОШ „Владислав Петковић Дис“ у Заблаћу, на теме читања и причања бајки, унапређења писмености и упознавање са традиционалним вредностима и култури понашања, како у школи, тако и ван ње, као и препоручивање прочитаних књига вршњацима. У огранку ради Клуб читалаца и заједничка библиотечка секција Основне школе и Огранка, са којима су током јануара и фебруара једном седмично одржавани састанци, а током септембра, октобра, новембра и децембра 2020. два до три пута месечно у сарадњи са Зорицом Ђаковић, наставником српског језика и школским библиотекарком, као и часови српског језика праћени читањем одговарајућих наслова из библиотечког фонда. Чланови секције су ученици старијих разреда и посебно су били ангажовани на препоручивању прочитаних наслова својим вршњацима, током радионица „Препоручи књигу другу“. Такође су одржавани састанци ради припреме програма „Језичке заврзламе“, аутора Зорице Ђаковић и Дубравке Илић. Програм су реализовала

24 учесника на јавном часу одржаном 30. јануара 2020. у ОШ у Заблаћу. Обављене су припреме за програм уручења награда највреднијим читаоцима у Огранку 2019. години, који нажалост није могао бити реализован због проглашења ванредног стања.

Одељење су посетили гости завршног програма 57. Дисовог пролећа и награђени ученици са својим учитељима, наставницима и професорима- учесници програма традиционалних лирских сусрета у Заблаћу, који је одржан 25. јуна 2020.

Огранак у Мрчајевцима налази се у Дому културе, са једном просторијом укупне површине око 40 m². У Огранку редовно ради књижничар Бранислава Видојевић, док други запослени раде као замене. У библиотечком огранку у Мрчајевцима у 2020. години уписано је 135 читалаца, књигама је услужено 917 корисника, а одељење је посетило и у организованим радионицама учествовало 130 предшколаца. На читање је дато 1.726 књига и сликовница, а приновљене су 343 публикације (303 књиге и 40 сликовница). Публикације су набављене: куповином – 113, поклоном – 226, сопствена издања – 4. За потребе одељења набављају се и два наслова часописа за децу: „Невен“ и „Светосавско звонце“. Током године из фонда је расходовано 29 публикација.

У прва три месеца 2020. у Одељењу су реализоване четири радионице са по 12 полазника предшколског узраста из групе Припремног предшколског програма вртића „Звончица“ у Мрчајевцима, у сарадњи са васпитачицом Аном Водоплав. При реализацији радионица читања бајки, публикација о домаћим и дивљим животињама, саобраћају и дечјим правима, коришћене су енциклопедије и сликовнице из фонда Одељења. У оквиру Дечје недеље Огранак су, уз поштовање епидемиолошких мера, посетиле две старије узрасне групе вртића „Звончица“.

У јуну 2020. прешло се на електронско задуживање читалаца и евиденцију рада у корисничком програму COBISS3. Радник Одељења Бранислава Видојевић у новембру 2020. године предала је документацију за конкурс за стицање звања самостални књижничар.

Огранак у Прељини налази се у згради Дома културе, који је у веома лошем стању јер је Библиотека једини редовни корисник овог објекта дужи низ година. У Огранку редовно ради библиотекар Владимир Симић, док остали запослени раде као замене. Фонд је смештен у просторији од око 40 m², нажалост без тоалета и мокрог чвора што је велико ограничење у раду Огранка. У 2020. години Огранак је имао 90 уписаних корисника од чега 14 новоуписаних, остварене су 629 посета корисника који су позајмили 885 публикација. Приновљено је 381 публикација и то 141 куповина, 236 поклон (166 откуп), сопствена издања 4, а расходована је 1 публикација. Од 21. 8. 2020. Огранак прелази на Cobiss позајмицу у пуном формату.

Огранак у Пријевору се од децембра налази у новом простору приземља Дома културе укупне површине 50 m² са помоћном просторијом и тоалетом, који је током 2019. и 2020. године адаптиран и реновиран средствима Библиотеке и Града Чачка. До тада је коришћена просторија у другом делу објекта, на спрату, са веома лошим улазом, прилазом и општим стањем просторија. Нови простор је комплетно адаптиран и реновиран, санирана је влага, урађен је нови под, електро инсталације, расвета, спољна столарија, фасада, тоалет, уграђен је клима уређај и термоакумулациона пећ. У Огранак је пренет квалитетан инвентар добре очуваности из централне зграде. Према стандардима за јавне библиотеке, Огранак у Пријевору у овом тренутку може се сматрати репрезентативним за сеоске библиотеке Србије.

Због пандемије, пресељења у нови простор и дужег периода када се није радило са корисницима, Огранак је током 2020. године имао 46 уписаних корисника. Укупно је услужено 332 корисника, који су позајмили 476 публикација. Приновљено је 349 јединица књижне грађе.

Када су околности дозволиле Огранак је имао посете из вртића „Ђурђевак“, старије и предшколске групе, поводом Дечије недеље (08. 10. 2020). Ученици првог разреда ОШ „Божо Томић“ из Пријевора посетили су огранак 29. 10.2020.

Преласком у нове просторије промењен је режим рада одељења: уместо једног радног дана, огранак ради два дана седмично (среда и четвртак) од 8 до 14 часова.

ОДЕЉЕЊЕ СТРАНЕ КЊИГЕ

Одељење стране књиге је нова организациона јединица Библиотеке формирана 2020. године, када је и Наташа Кривачевић Поповић, виши дипломирани библиотекар прешла према новој систематизацији у Одељење 23. новембра 2020. године. Ово одељење чува, инвентарише, даје на коришћење грађу и информације о књигама на десетак страних језика које се налазе у фонду Библиотеке, али због недостатка простора деценијама нису могле да буду адекватно смештене и обрађене за коришћење.

За просторију Одељења одређена је квалитетна и велика канцеларија од 74 m² на 2. спрату установе, у коју је пренето преко 5.000 књига и старе али очуване полице за књиге. У циљу опремања Одељења са новим инвентаром у плану је израда пројекта за обезбеђивање додатних средстава за ту намену.

Иако је Одељење у формирању, у електронском каталогу Библиотеке до сада је уведена 91 књига (енглески језик – Поклон Народне библиотеке Србије; 89 публикација урађено је 2017. године, док су 2 публикације уведене 2018) + 9 новообрађених на енглеском. Ван каталога до сада је инвентарисано 167 књига у лисној инвентарској књизи. У фонду Одељења налази се поклон-библиотека из седамдесетих година 20. века – Легат брачног пара Наташе и Мишела Берте, који је делимично ручно инвентарисан (ручно исписани инв. бројеви на књигама су једини доказ да је започето инвентарисање; инвентарска књига или списак наслова нису сачувани). Остала грађа која се налази у Одељењу стране књиге је неинвентарисана.

Пренета грађа у нову зграду (преко 70 кутија) је након отварања грубо класификована по језицима и започета је у оквиру језика подела на монографске и серијске публикације.

Ново Одељење Библиотеке већ је у 2020. години имало посете на високом нивоу, укључујући посету директора *Аустријског културног форума* (22. септембар 2020. год.) са којима је планирана дугорочнија сарадња, потпредседника владе и министра културе и информисања госпође Маје Гојковић и градоначелника Чачка, господина Милуна Тодоровића (4. децембар 2020. год.).

ДИРЕКТОР БИБЛИОТЕКЕ

Директор Библиотеке од децембра 2015. године је др Богдан Трифуновић, библиотекар саветник, историчар и доктор наука из области студија културе. У Библиотеци ради од 2004. године, најдуже на пословима дигитализације библиотечке грађе и дигиталне заштите културног наслеђа, али је током каријере радио и у Позајмном одељењу за одрасле читаоце, а у периоду 2010-2015. година вршио је и функцију заменика директора Библиотеке. Од фебруара 2016. године председник је Библиотекарског друштва Србије, репрезентативног удружења у култури. Директор је по Статуту установе и директор манифестације „Дисово пролеће“, за коју је урадио измене Правила манифестације у 2020. години.

Директор је током 2020. године обављао и дужности главног и одговорног уредника часописа „Глас библиотеке“ (објављени су бројеви 25 и 26 у 2020), члана уредништва листа „Дисово пролеће“ и научног часописа „Библиотекар“. Као директор установе представља Библиотеку у Заједници матичних библиотека Србије. Уредио је неколико издања установе у 2020. години и учествовао као овлашћено лице у комплетној издавачкој делатности Библиотеке. Испред установе координира активности на дугогодишњем пројекту објављивања монографије о сликарки Милени Чубраковић.

Током 2020. године директор Библиотеке обављао је редовне послове заступања, руковођења, извештавања и организације рада у установи, вођења манифестације Дисово пролеће, уређивања издања, планирања, писања и реализације пројеката и друге послове који му припадају у складу са Статутом. Аутор је или коаутор пет пројеката који су одобрени од стране

Министарства културе и информисања у 2020. години за Библиотеку и Библиотекарско друштво Србије, укупне вредности преко 3,1 милиона динара. Био је ангажован на планирању и реализацији треће фазе опремања простора Библиотеке са инвентаром, за шта је реализована јавна набавка. Аутор је и јавног рада „Библиотерапија“ који је прихваћен од стране Града Чачка и Националне службе за запошљавање у 2020.

У 2020. години директор је израдио предлог измена и допуна систематизације радних места у установи, Извештај о раду Библиотеке за 2019. годину и Програм рада за 2020, као и већи број других докумената, извештаја и статистичких података упућених оснивачу, Народној библиотеци Србије или надлежном Министарству. Аутор је три научна и стручна рада, као и неколико текстова објављених у штампаним и електронским медијима у вези Библиотеке. Био је укључен у све фазе планирања и израде новог веб-сајта установе, а самостално је подесио веб-сервер и поставио нову верзију Дигиталне библиотеке на интернет.

Учествовао је у организацији националног саветовања библиотекара завичајних фондова у Чачку, од писања успешног пројекта до ангажовања у Програмском и Организационом одбору. У 2020. години директор је стекао највише стручно звање у библиотечко-информационој делатности, библиотекар саветник.

Посебан захтев пред директором у 2020. години било је планирање и организација ефикасног рада Библиотеке у околностима ванредног стања и ситуације изазваних Covid-19 пандемијом. Са поносом се мора истаћи да је уз сарадњу целог колектива установа обављала своју функцију на високом нивоу током 2020. године, успешно се прилагодивши насталим мерама и околностима рада. Директор је у априлу 2020. године објавио препоруке и мере рада библиотека у Србији током трајања ванредног стања изазваног COVID-19 пандемијом.

Као председник Библиотекарског друштва Србије (у другом мандату од маја 2019. године) Богдан Трифуновић је задужен да управља и води најстарије и највеће репрезентативно удружење у култури у домену заштите културног наслеђа.

У протеклој години директор је пријавио и ауторски семинар „Библиотечке услуге на длану“, који је Народна библиотека Србије акредитовала за 2021. годину.

Канцеларија директора свој рад обавља уз помоћ и подршку референта за административне послове Светлане Петровић, уз чију сарадњу се реализују сви послови који улазе у домен обавеза директора установе.

У Чачку, 24. 2. 2021.

Извештај саставио
др Богдан Трифуновић, директор